

ЗАКОН**О ЗАШТИТИ ПОТРОШАЧА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ****I - ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ****Члан 1.**

Овим законом утврђују се основна права потрошача при куповини робе и услуга, заштита безбједности живота и здравља потрошача, обавеза обављања трговачке дјелатности на поштен начин, продаја производа и пружање услуга, декларисање производа, одговорност и гаранција за производ или услугу, непоштена пословна пракса, услуге од општег економског интереса, уговори закључени изван пословних просторија, продаја на основу уговора на даљину, непоштене одредбе у потрошачким уговорима, електронски инструменти плаћања, туристички пакет-аранжмани, временско коришћење непокретности у туризму, носиоци заштите потрошача, заштита права потрошача, надзор и казнене одредбе, као и остала питања у вези са заштитом права потрошача.

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају сљедеће значење:

а) потрошач је физичко лице које купује, поручује, стице или користи производе или услуге за своје потребе и за потребе свог домаћинства или коме је упућена понуда за робу или услугу;

б) трговац је привредно друштво или предузетник који продаје робу или пружа услуге потрошачима у склопу своје пословне дјелатности или у друге комерцијалне сврхе;

в) произвођач је свако лице које послује у Републици Српској (у даљем тексту: Република), без обзира на врсту или облик власништва, јавно или приватно и који у цјелини или дјелимично:

1) производи или увози готове производе, робу, сировине и саставне дијелове, ради продаје, закупа, лизинга или друге врсте промета,

2) се представља као произвођач стављањем свог назива, заштитног знака или другог обиљежја на робу,

3) као трговац тргује производима који не садрже податке о произвођачу ако у одређеном року не обавијести оштећеног о идентитету произвођача, односно лица од кога је набавио производ,

4) као трговац увозног производа који садржи податке о произвођачу, али не садржи податке о увознику;

г) производ је свака роба или услуга која може бити у промету, укључујући јавне услуге, објекте, права и обавезе;

д) роба означава опипљиве ствари, које се нуде на тржишту, укључујући и објекте који се могу користити у складу са овим законом;

ђ) техничка роба су сложенији уређаји за чији је рад неопходна електрична енергија или мотор на унутрашње сагоријевање (апарати за домаћинство, компјутери, телефони, моторна возила и слично);

е) роба у расутом стању (ринфуза) је роба која није претходно запакована, а која је понуђена на продају потрошачу и која се мјери у присуству потрошача;

ж) услуга је свака активност коју трговац пружа у оквиру своје дјелатности за потребе потрошача;

з) услуга од општег економског интереса је услуга продаје електричне енергије, гаса, топлотне енергије, воде, одвода отпадних вода, услуга телекомуникација, поштанска услуга, услуга превоза путника у градском и међуградском саобраћају, услуга одржавања чистоће и друге услуге прописане законом, од којих се одређене пружају посредством дистрибутивне мреже, чији квалитет, услове пружања, односно цијену уређује или контролише државни орган, републички орган управе или други носилац јавног овлашћења ради задовољења општег друштвеног интереса;

и) продајна цијена је коначна цијена једног комада робе или дате количине робе, односно коначна цијена услуге, укључујући све порезе и дажбине;

ј) јединична цијена робе је коначна цијена по килограму, литру, метру, квадратном метру, кубном метру или другој мјерној јединици која је у редовној употреби, укључујући све порезе и дажбине;

к) јединична цијена услуге је коначна цијена по киловат-часу струје, гаса или централног гријања, односно кубном метру воде или другој мјерној јединици пружене услуге која је у редовној употреби и одговара природи услуге, укључујући све порезе и дажбине;

л) декларација представља податке о производу, произвођачу и увознику који се истичу на производу у складу са законом;

љ) гарантни лист је исправа која прати робу и која садржи податке прописане законом;

м) пословна пракса трговца према потрошачу (у даљем тексту: пословна пракса) је свака радња, пропуштање, начин понашања или представљања, пословна комуникација, укључујући оглашавање и стављање производа на тржиште, коју је предузео трговац, а директно је повезана са промоцијом, продајом или испоруком производа потрошачима;

н) битно нарушавање економског понашања потрошача је коришћење пословне праксе ради знатног умањивања способности потрошача да донесе одлуку засновану на потпуној обавијештености, што доводи до тога да потрошач донесе одлуку о послу коју иначе не би донио;

њ) кодекс понашања је споразум или скуп правила донесен на добровољном основу, који није прописан законом или другим прописом и којима је уређен начин поступања трговаца који су се обавезали да поштују правила кодекса понашања у погледу једне или више пословних пракси или привредних сектора;

о) доносилац кодекса је сваки субјект, укључујући појединог трговца или групу трговаца, који је одговоран за доношење и измјену кодекса понашања и/или надзор над спровођењем тих правила од оних који су се обавезали да га спроводе;

п) професионална пажња је стандард стручних способности и степен пажње за које се разумно очекује да ће их трговац примјенити у односу са потрошачем, а који су у складу са добром пословном праксом и општим начелом савјесности на подручју дјеловања трговца;

р) позив на куповину је сваки облик пословне комуникације трговца којом се наводе основне карактеристике производа и његова цијена, и то на начин који је прикладан средству пословне комуникације коју трговац користи, а чиме се потрошачу даје могућност куповине производа;

с) недозвољени утицај је искоришћавање предности трговца у односу према потрошачу, и то употребом притиска, без обзира на то јесу ли притом употребљене сила или пријетња, на начин којим се у знатној мјери ограничава способност потрошача да донесе одлуку засновану на потпуној обавијештености;

т) одлука о послу је одлука коју доноси потрошач, а односи се на то да ли ће, како и под којим условима склопити посао, цијену платити у цијелости или у ратама, производ задржати или њиме даље располагати, користити права која има на основу уговора, без обзира на то да ли је потрошач одлучио дјеловати или суздржати се од дјеловања;

ђ) непоштена одредба у потрошачком уговору је одредба о којој се није појединачно преговарало и која, супротно начелу савјесности и поштења, нарушава равнотежу права и обавеза на штету потрошача;

у) опасан производ је производ који није безбједан и означава производе који не испуњавају карактеристике и стандарде безбједних производа у складу са законом;

ф) потрошачки уговор је сваки уговор закључен између трговца и потрошача;

х) гаранција је писани документ по којем произвођач или трговац преузима обавезу према потрошачу да без додатне накнаде врати цијену, изврши замјену или поправку или на други начин поступи са робом широке потрошње у случају да роба не одговара спецификацији која је дата у гарантној изјави или у огласу који се на ту робу односи;

ц) непоштена пословна пракса је понашање трговца супротно захтјевима професионалне пажње, која битно нарушава или може битно нарушити економско понашање просјечног потрошача и

ч) удружење потрошача је удружење које оснивају потрошачи ради представљања и заштите својих права из овог закона.

Члан 3.

Основна права потрошача, у смислу овог закона, су:

а) право на задовољење основних потреба подразумијева доступност најнужнијих производа и услуга, као што су храна, одјећа, обућа, стамбени простор, вода, електрична енергија, здравствена заштита, образовање и хигијена,

б) право на безбједност је право на заштиту од робе и услуга које су опасне по живот, здравље, имовину или животну средину, односно чије је посједовање или употреба забрањена,

в) право на информисаност је право на располагање тачним подацима неопходним за разуман избор међу понуђеном робом и услугама,

г) право на избор је могућност избора између више робе и услуга, по прихватљивим цијенама и уз гаранцију квалитета,

д) право да се чује глас потрошача је право да посредством удружења за заштиту потрошача буде представљан и да учествује у раду надлежних органа која рјешавају питања од интереса за потрошаче,

ђ) право на правну заштиту је право да захтијева заштиту у законом предвиђеном поступку у случају повреде права и право на накнаду материјалне и нематеријалне штете коју му причини трговац,

е) право на образовање је право на стицање основних знања и вјештина неопходних за правилан и поуздан избор робе и услуга, као и знања о основним правима и обавезама потрошача и начину њиховог остваривања и

ж) право на здраву и одрживу животну средину је право на живот и рад у окружењу које није ризично по здравље потрошача.

Члан 4.

(1) Потрошач се не може одрећи права, нити бити ускраћен за права која су му дата овим законом.

(2) Ништавне су одредбе у потрошачким уговорима које су супротне одредбама овог закона и које су закључене на штету потрошача.

(3) Примјена одредаба овог закона не утиче на права која потрошачи имају на основу других закона.

(4) На односе и случајеве из области заштите потрошача који нису регулисани овим законом и посебним прописима примјењиваће се одредбе закона којима се уређују облигациони односи у Републици.

(5) Уколико се у примјени овог закона појаве различита тумачења, Закон ће се примјењивати у корист потрошача.

Члан 5.

Надлежни органи за заштиту потрошача у Републици имају обавезу и одговорност за промовисање, унапређивање и остваривање права потрошача.

Члан 6.

Захтјеви из области заштите потрошача узимаће се у обзир приликом дефинисања и спровођења политика и активности надлежних органа у Републици.

Члан 7.

Трговац који у складу са овим законом потрошачима испоручује производе или пружа услуге обавезан је да послује на једном од језика конститутивних народа који је у службеној употреби у Републици и да у писаним документима користи пословно име и сједиште, или скраћено пословно име и сједиште, како је уписан у одговарајући регистар.

II - ЗАШТИТА БЕЗБЈЕДНОСТИ ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ПОТРОШАЧА

Члан 8.

(1) Производи намијењени потрошачима морају бити сигурни по живот и здравље потрошача и животну средину.

(2) Производи морају одговарати здравственим, хигијенским, еколошким и другим условима у складу са законима којим се уређује здравствена исправност производа, хране, законом којим се уређује заштита природе и животне средине, важећим стандардима, техничким и другим прописима.

Члан 9.

Трговци су обавезни да производе који су намијењени потрошачима чувају на начин и под условима утврђеним посебним законом.

Члан 10.

Трговцу је забрањена продаја производа намијењених потрошачима који у предвиђеном року трајања и у складу са сврхом и прописаним условима чувања и коришћења могу угрозити живот и здравље потрошача, животну средину или могу да нанесу штету имовини потрошача.

Члан 11.

(1) Производ мора бити упакован на начин којим се обезбјеђује очување квалитета, здравствене и хигијенске исправности у складу са овим законом и посебним прописима.

(2) Амбалажа мора бити нешкодљива за здравље потрошача и животну средину.

(3) Паковање опасних производа и смјеса врши се у складу са прописима који уређују област опасних материја.

Члан 12.

Забрањено је давање личних података о потрошачу трећим лицима, без претходног одобрења потрошача, осим ако није посебним законом другачије прописано.

III - ОБАВЕЗА ОБАВЉАЊА ТРГОВАЧКЕ ДЈЕЛАТНОСТИ У СКЛАДУ СА ДОБРИМ ПОСЛОВНИМ ОБИЧАЈИМА

Члан 13.

(1) Трговац је обавезан да продаје производ, односно пружа услугу потрошачу на начин који није у супротности са професионалном пажњом и добрим пословним обичајима.

(2) Трговац мора своје продајне услове јасно, видљиво и читко истаћи на продајном мјесту.

(3) Трговац је обавезан да продаје производе, односно пружа услуге свим потрошачима под истим условима.

(4) Изузетно од става 3. овог члана, трговац може да даје посебне услове продаје за поједине производе или појединим групама потрошача уз услов да буду јасно истакнути на продајном мјесту, у складу са прописом из области трговине.

(5) Трговац је обавезан да испоручи потрошачу плаћени производ или услугу.

(6) Трговцу је забрањена дискриминација било којег потрошача, нарочито одбијањем продаје производа који је изложен или на други начин припремљен за продају, или

одбијањем пружања услуга које се могу обавити, или усло-
вљавањем продаје производа, или пружањем услуга прода-
јом других производа или пружањем других услуга.

Члан 14.

(1) Трговац је дужан да распродају производа објави на
уобичајен начин на мјесту продаје.

(2) Поред означавања разлога распродаје на продајном
мјесту производ на распродаји треба бити јасно и видљиво
означен цијеном прије и цијеном након снижења.

(3) Ако је проценат снижења цијена објављен у распо-
ну, највећи проценат снижења треба да се односи најмање
на једну петину вриједности свих производа на распрода-
ји.

Члан 15.

(1) Производ који је на распродаји, а којем ускоро исти-
че рок употребе, мора додатно имати видљиво истакнут
крајњи рок употребе.

(2) Производи који се нуде потрошачу морају бити из-
ложени, доступни, мјерљиви и снабдјевени потребном до-
кументацијом, у складу са законом.

(3) Производи са посебним техничким својствима мо-
рају имати пратећу документацију, у складу са законом ко-
јим се уређује стандардизација.

Члан 16.

(1) Трговац који на распродаји продаје производ са не-
достатком или грешком дужан је да такав производ физич-
ки одвоји од редовне продаје исправног производа и ви-
дљиво истакне да је ријеч о продаји производа са недостат-
ком или грешком, те сваки појединачни производ посебно
означи.

(2) Трговац је дужан да упозна купца са тим у чему се
састоји недостатак или грешка на производу.

(3) Трговац који продаје производе којима ускоро исти-
че рок употребе дужан је да такав производ физички одво-
ји од редовне продаје осталих производа и видљиво истак-
не да је ријеч о продаји производа којима ускоро истиче
рок употребе.

Члан 17.

(1) Забрањено је нуђење изван продајних просторија,
појединачно или са другим производима, млијека, друге
хране и пића за новорођенчад и одојчад, као и прибора за
коришћење тих производа, којима се замјењује природан
начин исхране.

(2) Забрањена је продаја играчака и других производа
намијењених дјечи ако су направљени од материјала који
може штетно дјеловати на здравље дјете, у складу са зако-
ном.

(3) Играчке и други производи морају садржати видна
упозорења о опасностима за дјецу при коришћењу произ-
вода, као и упозорења о ограничењу коришћења производа
намијењених дјечи до одређених година живота.

IV - ПРОДАЈА ПРОИЗВОДА И ПРУЖАЊЕ УСЛУГА

Члан 18.

(1) Трговац истиче продајну цијену производа и услуга
у службеној валути која је у употреби у БиХ.

(2) Осим продајне цијене производа из става 1. овог
члана, треба бити видљиво истакнута цијена за јединицу
мјере истог производа, те назив и тип производа.

(3) Продајна цијена и цијена за јединицу мјере треба да
буду јасно, видљиво, читко и недвосмислено написане на
производу, односно омоту, те на продајном мјесту произво-
да и услуге, као и на производу у излогу.

(4) На производу, осим продајне цијене, не смију се ис-
тицати друге цијене, осим у случају умањења цијене, рас-
продаје и слично.

(5) Цијену за јединицу мјере није потребно истичати
ако је једнака продајној цијени производа.

(6) За производе у расутом стању истиче се само ције-
на за јединицу мјере на паковању или непосредно поред
производа.

(7) Уколико трговац приликом пружања услуга потро-
шачу испоручује резервне дијелове, обавезан је да означи
и цијену резервних дијелова.

(8) У случају продаје умјетничких дјела или антиквите-
та, трговац није дужан да истакне продајну цијену на про-
изводу или амбалажи ако је на производ ставио ознаку на
основу које се цијена производа може провјерити у цијенов-
нику.

(9) Трговац је дужан да за продати производ, односно
пружену услугу изда рачун потрошачу, у складу са законом
и посебним прописима.

(10) За робу која је употребљавана, поправљана или са
недостатком, односно чија су употребна својства и карак-
теристике на други начин ограничена трговац мора на од-
говарајући начин у прилогу уз рачун назначити да је ријеч
о таквој роби.

(11) Трговац је дужан да омогући потрошачу провјеру
исправности зарачунаог износа у односу на квалитет и ко-
личину купљеног производа, односно пружене услуге.

(12) Трговац је дужан да се придржава продајне цијене.

Члан 19.

Новчана обавеза потрошача коју плаћа посредством
поште, банке или неке друге финансијске институције за
платни промет сматраће се да је измирена на дан када је та-
ква институција примила од потрошача налог за плаћање.

Члан 20.

(1) Ако трговац уз продају производа нуди доставу про-
извода у кућу или стан потрошача или неко друго мјесто,
обавезан је да потрошачу производ достави у исправном
стању, уговореног квалитета и количине, као и у договореном
року, те му том приликом уручи сва припадајућа доку-
мента, уз обавезно издавање потврде о пријему производа
у писаној форми.

(2) Доставом производа из става 1. овог члана не сма-
тра се остављање производа испред врата куће или стана
потрошача или неког другог мјеста.

Члан 21.

(1) Трговац је дужан да сачува сва својства производа
који је намијењен продаји на начин утврђен важећим про-
писима о квалитету производа или препоруци произвођача,
а нарочито производа који има ограничени рок употре-
бе.

(2) Прописани рок употребе мора бити јасно, видљиво
и читко означен на омоту производа.

(3) Забрањена је продаја производа који због својих
својстава не одговара уобичајеној употреби и прописаном
квалитету.

Члан 22.

(1) Трговац је дужан да потрошача, на његов захтјев,
упозна са својствима понуђеног производа.

(2) На изабраном узорку производа трговац је дужан да
прикаже рад и својства производа и докаже његову исправ-
ност, а уколико то није могуће, обавезан је да потрошачу да
деталјна упутства и објашњења о производу који продаје.

(3) Трговац који не може испунити обавезу из ст. 1. и 2.
овог члана дужан је да производ повуче из продаје.

Члан 23.

(1) Трговац је обавезан да потрошачу приликом прода-
је производа преда прописане исправе, као што су: декла-
рација, списак сопствених и овлашћених сервиса, сертификат,
гарантни лист, упутство за склапање, упутство за
употребу, упозорење о могућој опасности при употреби и
друге одговарајуће податке којима се потрошач додатно
упознаје са својствима производа.

(2) Исправе из става 1. овог члана морају бити написане јасно, видљиво и читко на једном од језика конститутивних народа који је у службеној употреби у Републици.

(3) Превод исправе из става 1. овог члана који је произвођач припремио мора бити идентичан оригиналном тексту.

Члан 24.

(1) Трговац је обавезан да производ продаје са оригиналним омотом или амбалажом, а на захтјев потрошача дужан је да производ посебно замота.

(2) Уколико на захтјев потрошача трговац врши додатно паковање производа, и то коришћењем посебног папира за замотавање и употребом додатних украса, цијена папира и додатних услуга треба бити јасно и видљиво истакнута.

(3) Омот (кесице, посебан папир и друго) који има логотип и/или назив произвођача и/или трговца сматра се рекламним средством које трговац не смије посебно зарачунати купцу.

(4) Омот треба бити нешкодљив за здравље, прилагођен облику и маси производа и не смије стварати забуну код потрошача у погледу масе и величине производа.

(5) У нето масу робе не смије се урачунавати тежина материјала за паковање.

Члан 25.

(1) Трговац је дужан да води посебну Књигу рекламација.

(2) Потрошач има право да поднесе рекламацију у писаном облику, у случају недостатка на производу или услузи, погрешно зарачунате цијене и других недостатака.

(3) Трговац је дужан да на видном мјесту у продајном објекту држи Књигу рекламација.

(4) Трговац је дужан да на рекламацију потрошача одговори у року од осам дана од дана њеног пријема.

(5) Трговац је обавезан да води и чува Књигу рекламација најмање годину дана по истеку пословне године за коју се води Књига рекламације.

(6) Министар трговине и туризма (у даљем тексту: министар) правилником прописује облик и садржај Књиге рекламација.

Члан 26.

(1) У случају недостатка на производу, трговац је по захтјеву и избору потрошача дужан да:

- а) уклони недостатак на производу о свом трошку,
- б) замијени производ са недостатком другим истовјетним новим исправним производом или
- в) врати плаћени износ и надокнади стварне, разумне трошкове враћања производа са недостатком.

(2) Ако је недостатак видљив, потрошач је обавезан да трговцу достави захтјев из става 1. овог у писаној форми у року од осам дана од дана преузимања производа.

(3) Ако потрошач накнадно открије скривени недостатак на производу, обавезан је да захтјев из става 1. овог члана у писаној форми поднесе трговцу у року од 60 дана од дана када је скривени недостатак откривен, а најкасније у року од двије године од дана преузимања производа.

(4) Рок из става 3. овог члана не односи се на производ са гаранцијом (гарантним листом).

(5) Уз захтјев из ст. 2. и 3. овог члана потрошач је дужан да достави копију рачуна.

(6) Ако потрошач након 30 дана од дана када је производ купио открије скривени недостатак на производу, осим враћеног плаћеног износа из става 1. тачка в) овог члана, потрошачу припадају и камате по стопима пословне банке трговца за орочене штедне улоге на три мјесеца, од дана куповине до дана исплате.

Члан 27.

(1) Ако је услуга обављена неправилно или дјелимично, трговац је по захтјеву потрошача дужан да:

- а) услугу поново обави, односно доврши и
- б) умањи уговорену цијену услуге због слабијег квалитета.

(2) Ако је недостатак видљив, потрошач треба да захтјев из става 1. овог члана у писаној форми достави трговцу у року од осам дана од дана обављене услуге.

(3) Ако потрошач накнадно открије скривени недостатак на обављеној услузи, захтјев треба у писаној форми да поднесе у року од 60 дана од дана када је скривени недостатак откривен, а најкасније у року од двије године од дана обављене услуге.

(4) Рок из става 3. овог члана не односи се на услуге за које је обавезан гарантни лист.

(5) Уз захтјев из ст. 2. и 3. потрошач је дужан да достави копију рачуна.

(6) Ако потрошач након 30 дана од дана када је услуга обављена открије скривени недостатак на обављеној услузи, осим враћеног износа умањења из става 1. тачка б) овог члана, потрошачу припада и камата на износ умањења, по стопи пословне банке трговца за орочене штедне улоге на три мјесеца, од дана извршене услуге до дана исплате.

Члан 28.

(1) Ако у случајевима из чл. 26. и 27. овог закона трговац не оспорава недостатак, дужан је да без одгађања удовољити захтјеву потрошача.

(2) Ако трговац оспорава недостатак, дужан је да потрошачу одговори у писаној форми у року од осам дана од пријема захтјева.

Члан 29.

(1) Ако трговац оспорава недостатак, а потрошач не одустаје од свог захтјева, стручно мишљење о оправданости захтјева даје овлашћени судски вјештак или овлашћена тијела у Републици.

(2) Ако се вјештачењем докаже недостатак на производу или услузи, трошкове вјештачења сноси трговац.

Члан 30.

(1) Уколико је потрошач одлучио да користи право у складу са чланом 26. став 1. тачка в), трговац је дужан да преузме производ од потрошача о свом трошку и да га пошаље на сервис, као и да га исправног врати потрошачу или да о свом трошку обезбиди посредством сервисера отклањање недостатка на производу у дому потрошача.

(2) Обавеза трговца из става 1. овог члана односи се и на производе у гарантном року.

Члан 31.

(1) Ако се производ који је потрошач дао трговцу ради упућивања у овлашћени сервис на поправку, одржавање или дораду изгуби или уништи, трговац је дужан да потрошачу по његовом избору:

а) у року од осам дана од дана подношења захтјева потрошача испоручи нови производ са истим својствима и за исту намјену или

б) без одгађања врати износ у висини малопродајне цијене новог производа.

(2) Ако трговац или овлашћени сервис оштети или поквари производ који је примио на поправку, одржавање или дораду, дужан је да о властитом трошку поправи оштећење, односно отклони квар, одмах по пријему рекламације потрошача за извршену поправку, одржавање или дораду, а најкасније у року од три дана од дана пријема рекламације, уколико се на тај начин не смањује вриједност и употребљивост производа.

(3) Уколико трговац или овлашћени сервис не поступи у складу са ставом 2. овог члана, потрошачу припада право из става 1. т. а) и б) овог члана.

V - ДЕКЛАРИСАЊЕ ПРОИЗВОДА

Члан 32.

(1) Производи намијењени потрошачима морају имати декларацију у складу са законом, техничким и другим прописима, односно стандардима.

(2) Декларација мора бити написана на једном од језика конститутивних народа који је у службеној употреби у Републици.

Члан 33.

(1) Декларисање производа је навођење на производу или омоту производа података којима се идентификују производи, својства производа, те подаци о произвођачу и трговцу који производ ставља у продају.

(2) Декларација је податак, ознака, произвођачки или трговачки жиг, слика (илустрација), знак на производу и његовом омоту, писани додаток, плочица, карика, копча и слично, што је смјештено на производу и/или омоту производа, те прати производ или се на њега односи.

(3) Декларација је обавезна за сваки производ и треба да садржи најмање сљедеће податке:

а) назив производа, име под којим се производ продаје,

б) тип производа или модел производа,

в) назив (пословно име) и адресу произвођача, а за увозне производе, назив (пословно име) и сједиште увозника, те земљу поријекла и

г) минимални рок трајања производа, зависно од природе производа.

(4) Код претходно заматаног производа декларација треба да садржава и нето масу, те ако постоје, модификована својства производа и организама, саставне дијелове и додатке, као и поступак којим је то остварено.

(5) Назив под којим се производ продаје је ознака или опис производа и његове употребе, ако је потребно, које је довољно да тачно омогући купцу да препозна тражени производ и разликује га од других сличних производа са којима би га било могуће замијенити.

(6) Садржај декларације за поједине производе или групе производа прописују надлежни органи у складу са посебним прописом.

(7) Адреса из става 3. тачка в) овог члана обавезно садржи: мјесто, улицу и број, број телефона и телефакса, те адресу електронске поште.

(8) Сматраће се да производ, његови састојци или додаци, као и организми имају модификована својства у смислу става 4. овог члана ако:

а) стручно мишљење засновано на одговарајућој анализи може показати да су утврђена својства различита у поређењу са уобичајеним за тај производ, саставом или додатком, као и организми, узимајући у обзир прихваћене границе природних различитости за та својства,

б) постоји присуство материје у производу, саставу или додатку, као и организму, која није присутна у истом таквом већ постојећем, а која може или за коју се процјењује да би могла утицати на здравље и

в) постоји присуство материје у производу, саставу или додатку, као и организму, која није присутна у истом таквом већ постојећем, а која изазива оправдану сумњу да производ није подесан за употребу.

(9) Подаци наведени у декларацији не смију се уклањати или мијењати.

VI - ОДГОВОРНОСТ И ГАРАНЦИЈА ЗА ПРОИЗВОД ИЛИ УСЛУГУ

Члан 34.

Произвођач је одговоран за штету узроковану грешком у његовом производу у складу са одредбама закона којим се уређују облигациони односи у Републици.

Члан 35.

Трговац је одговоран за недостатке на роби који постоје у тренутку преноса ризика на потрошача, без обзира да ли је потрошач свјестан недостатака у складу са одредбама закона којим се уређују облигациони односи у Републици.

Члан 36.

(1) За технички сложене производе произвођач, односно трговац дужан је да утврди и у техничком упутству наведе рок обезбијењеног сервисирања и да снабдије тржиште резервним дијеловима, прибором и другим производима без којих се тај производ не може употребљавати према предвиђеној намјени (у даљем тексту: резервни дијелови).

(2) Рок из става 1. овог члана не смије бити краћи од три године за апарате за домаћинство, односно пет година за друге технички сложене производе, ако посебним прописом није другачије одређено.

(3) Након престанка производње производа, произвођач или трговац дужан је да обезбиједи набавку резервних дијелова ради одржавања производа, у року који за технички сложене производе не може бити краћи од десет година.

(4) Ако произвођач, односно трговац нема сопствени сервис у Републици дужан је да за технички сложене производе обезбиједи и списак правних и физичких лица која су овлашћена за сервисирање.

Члан 37.

(1) Произвођач, односно трговац дужан је да овлашћене сервисе и тржиште редовно снабдијева потребном врстом и количином резервних дијелова.

(2) Овлашћен је сервис онај који има пуноважну пуномоћ производача да може сервисирати производе и има потписан уговор за набавку резервних дијелова.

VII - НЕПОШТЕНА ПОСЛОВНА ПРАКСА

Члан 38.

(1) Непоштена пракса је забрањена.

(2) Пословна пракса је непоштена ако:

а) је супротна захтјевима професионалне пажње,

б) у смислу одређеног производа битно нарушава или може битно да наруши економско понашање просјечног потрошача коме је таква пракса намијењена или до којег она допире, односно просјечног члана одређене групе потрошача на коју је та пракса усмјерена и

в) је обмањујућа и агресивна.

(3) Пословна пракса која може битно нарушити економско понашање само јасно одредиве групе потрошача који су због тјелесних или душевних мана, доби или лакоумислености посебно осјетљиви на одређену пословну праксу или одређени производ, и то на начин на који је трговац могао разумно да предвиди, процјењиваће се са становишта просјечног члана те групе потрошача.

(4) Одредба става 3. овог члана не утиче на дозвољеност коришћења уобичајене и законите рекламне праксе преувеличавања или давања изјава за које се не очекује да буду схваћене дословно.

Члан 39.

(1) Пословна пракса сматра се обмањујућом ако садржи нетачне информације, због чега је неистинита или ако на неки други начин, укључујући њено цјелокупно представљање, па чак ако је информација чињенично тачна, обмањује или може заварати просјечног потрошача у погледу неке од околности наведених у ставу 2. овог члана, чиме га наводи или га може навести да донесе одлуку о послу коју иначе не би донио.

(2) Околности из става 1. овог члана на које се обмањујућа пословна пракса односи су:

а) постојање или природа производа,

б) основна обилежја производа, као што су његова доступност, предности, ризици, начин израде, састав, додаци

који прате производ, постојање помоћи која се пружа потрошачима послје продаје и поступање по њиховим притужбама, начин и датум производње или пружања услуге, достава, подобност за употребу, начин употребе, количина, спецификација, држава производње и држава поријекла жига, очекивани резултати употребе или резултати спроведених тестова или провјера на производу,

в) обим обавеза трговца, мотиви трговачке праксе, те природа поступка продаје, било која изјава или симбол који се односи на директно или индиректно спонзорство или одобрење трговца или производа,

г) цијена производа или начин на који је она израчуната или постојање одређене погодности у погледу цијене,

д) потреба за сервисирањем, резервним дијеловима, замјеном или поправком,

ђ) положај, особине и права трговца или његовог заступника, као што су њихов идентитет, имовина, квалификације, статус, чланство у одређеним удружењима или повезаност са неким другим субјектима, њихово индустријско, комерцијално или интелектуално власништво, награде и признања,

е) права потрошача, укључујући права која потрошач има на основу правила о одговорности за материјалне недостатке и

ж) ризици којима потрошач може бити изложен.

(3) Пословна пракса такође се сматра обмањујућом ако, у конкретном случају, узимајући у обзир сва обиљежја и околности случаја, просјечног потрошача наведе или га може навести да донесе одлуку о послу коју иначе не би донио, а што укључује:

а) било који облик стављања производа на тржиште, укључујући и компаративно оглашавање које доводи до поистовјетивања тог производа са неким другим производом, заштићеним знаком, заштићеним именом или другим знаком распознавања конкурента на тржишту и

б) непоштовање обавеза, од трговца, које произлази из кодекса понашања који га обавезује, под претпоставком да та обавеза не представља намјеру већ је ријеч о чврстој обавези коју је могуће провјерити и под претпоставком да је трговац у оквиру пословне праксе назначио да је везан кодексом понашања.

Члан 40.

(1) Пословна пракса сматра се обмањујућом ако у конкретном случају, узимајући у обзир сва обиљежја и околности случаја, као и ограничења конкретног средства комуникације, не садржи важне информације које су, зависно од контекста, потребне просјечном потрошачу да би могао донијети одлуку о послу засновану на потпуној обавијештености и тиме га наведе или га може навести да донесе одлуку о послу коју иначе не би донио.

(2) Узимајући у обзир околности из става 1. овог члана, обмањујућом праксом такође се сматра:

а) ако трговац скрива обавјештења из става 1. овог члана или ако су пружена обавјештења нејасна, неразумљива, двосмислена или неблаговремена и

б) ако трговац не наведе пословну сврху пословне праксе, а она није очигледна из контекста, а у оба случаја, таква пракса, просјечног потрошача наведе или га може навести да донесе одлуку о послу коју иначе не би донио.

(3) Када трговац при преношењу пословне праксе користи конкретно средство комуникације које је ограничено временом или простором, приликом оцјене да ли је одређено важно обавјештење остављено, бринуће се о тим ограничењима, као и о осталим мјерама које је трговац предузео да би се то обавјештење доставило потрошачу на неки други начин.

(4) У случају позива на куповину, ако то већ није очигледно из контекста, битним се сматрају информације о:

а) основним карактеристикама производа у мјери која одговара производу и средству комуникације које се користе,

б) називу и адреси продавца, те по потреби називу и адреси продавца у чије име послује,

в) продајној цијени производа или кад природа производа не омогућава да цијена буде израчуната унапријед,

г) начину на који ће цијена из тачке в) овог става бити израчуната,

д) додатним поштанским трошковима, те трошковима превоза и доставе, а када ти трошкови не могу бити израчунати унапријед, са знаком да се плаћају и ти додатни трошкови,

ђ) условима плаћања и доставе, те осталим елементима испуњења уговора, као и о начину на који се поступа по притужбама потрошача, ако ти елементи одступају од захтјева професионалне пажње,

е) постојању права на раскид или отказ уговора, ако је ријеч о производима или правним пословима у погледу којих су предвиђена и та права и

ж) друге информације које је трговац дужан да пружи потрошачу приликом било које врсте пословне комуникације, укључујући оглашавање и стављање производа на тржиште у складу са овим законом и другим прописима.

Члан 41.

Обмањујућом пословном праксом трговца сматра се:

а) неистинита тврдња продавца да је потписник одређеног кодекса понашања,

б) неовлашћено истицање заштитних знакова, знакова квалитета или сличних знакова,

в) неистинита тврдња трговца да је одређени кодекс понашања одобрен од надлежног органа или одређене организације,

г) неистинита тврдња трговца да његову пословну праксу или продају производа одобрава, подржава или помаже одређени надлежни орган или одређена организација или истинита тврдња истог садржаја у случају да се трговац не придржава услова под којима му је дато одобрење, подршка или помоћ,

д) позив на куповину производа по одређеној цијени, без истицања чињенице да трговац има оправдане разлоге да вјерује да неће бити у могућности да понуди испоруку тог или сличног производа по наведеној цијени, у вријеме и у количини који су разумни с обзиром на производ, обим оглашавања производа и понуђену цијену, односно да неће бити у могућности да обезбједи да други трговац испоручи тај или сличан производ по наведеној цијени, у времену и у количини који су разумни с обзиром на наведене околности,

ђ) позив на куповину производа по одређеној цијени, а затим одбијање да се купцу покаже оглашавани производ или одбијање прихватања поруџбине потрошача, односно доставе производа у разумном року или показивање неистинитог узорка производа, а све с намјером рекламе неког другог производа,

е) неистинита тврдња трговца да ће производ бити доступан само у кратком року или да ће бити доступан у кратком року под одређеним условима, с циљем да се потрошач наведе да донесе одлуку о куповини без одгајања, односно да му се ускрати могућност или вријеме потребно за доношење разумне одлуке,

ж) неистинита тврдња трговца или на други начин стварање погрешног утиска да је одређени производ у промету у складу са важећим прописима,

з) представљање права која су потрошачу гарантована законом као посебне предности коју трговац нуди потрошачу,

и) употреба уредничког простора у медијима за оглашавање производа, односно пропуштање трговца да у садржају огласа звуком или сликом нагласи да је ријеч о плаћеном оглашавању, а не о садржају иза којег стоји уредништво,

ј) неистинита тврдња трговца о природи и значају ризика коме потрошач излаже себе или своју породицу ако не купи одређени производ,

к) оглашавање производа који је сличан производу који је произвео неки други произвођач, и то на начин да се намјерно наводи потрошач на погрешан закључак да је оглашавани производ произвео тај други произвођач,

л) уколико трговац успоставља, води или оглашава систем продаје производа у оквиру којег потрошач плаћа накнаду за могућност остварења прихода који не зависи од успешности продаје одређеног производа, већ од учествовања других потрошача у том систему продаје,

љ) неистинита тврдња трговца да престаје са пословањем или да се премјешта у друге пословне просторије,

м) неистинита тврдња трговца да одређени производ повећава шансу за награду у играма на срећу,

н) неистинита тврдња трговца да одређени производ може излјечити одређену болест, дисфункционалност или малформацију,

њ) пружање нетачних информација о условима на тржишту или могућности куповине одређеног производа на тржишту, с циљем да се потрошач наведе да производ купи под условима који су неповољнији од уобичајених тржишних услова,

о) тврдња да се расписује наградна или промотивна игра ако се након тога не додијели обећана награда или одговарајућа замјена за њу,

п) описивање производа ријечима гратис, бесплатно, без накнаде или другим ријечима сличног значења, ако је потрошач дужан да сноси било какав трошак, осим неизбежног трошка јављања на оглас и преузимања, односно доставе производа,

р) стављање рачуна или сличног документа којим се захтијева плаћање у огласни материјал, чиме се код потрошача ствара погрешан утисак да је већ наручио оглашавани производ и

с) неистинита тврдња или стварање погрешног утиска да трговац не поступа у оквиру своје пословне дјелатности, професије или заната или лажно представљање трговца као потрошача.

Члан 42.

Пословна пракса трговца сматра се агресивном ако у конкретном случају, узимајући у обзир сва обиљежја и околности случаја, коришћењем узнемиравања, принуде, укључујући физичку силу или пријетњу, те недопуштеног утицаја, у битној мери умањује или може да умањи слободу избора или поступања просјечног потрошача у погледу производа, те га тиме наводи или га може навести да донесе одлуку коју иначе не би донио.

Члан 43.

Приликом одлучивања о томе да ли је у пословној пракси коришћено узнемиравање, присила, укључујући физичку силу или пријетњу, или недозвољени утицај, узимају се у обзир следећи критеријуми:

а) вријеме, мјесто, природа и трајање агресивне праксе,

б) употреба пријетећег или увредљивог језика или понашања,

в) чињеница да трговац свјесно, у намјери да утиче на одлуку потрошача у вези са производом, користи несретне или друге тешке околности у којима се потрошач налази, а које утичу на способност расуђивања потрошача,

г) тешка или несразмјерна вануговорна препрека коју трговац поставља потрошачу који жели да оствари своје уговорно право, укључујући право да раскине или поништи уговор или изабере други производ или другог трговца и

д) пријетња трговца да ће према потрошачу предузети одређену радњу која није у складу са законом.

Члан 44.

(1) Агресивном пословном праксом сматра се:

а) стварање утиска код потрошача да не може напустити пословне просторије док не закључи уговор,

б) посјета трговца потрошачу у његовом дому, без претходне сагласности потрошача, осим у случајевима остваривања потраживања из уговора,

в) вишеструко обраћање потрошачу, противно његовој вољи, телефоном, факсом, електронском поштом или другим средством за даљинску комуникацију, осим у случајевима остваривања потраживања из уговора,

г) захтјев да потрошач, који намјерава да оствари своја права из полисе осигурања, достави документа који се не могу сматрати значајним за оцјену основаности његовог захтјева или упорно избјегававање да се одговори на захтјев потрошача ради одвраћања од остваривања његових уговорних права,

д) директно подстицање дјецe посредством огласа да купе или утичу на родитеље или друга одрасла лица да за њих купе производ који је предмет оглашавања,

ђ) захтијевање плаћања производа, одмах или са одгађањем, или враћање или чување производа који је трговац набавио, а потрошач га уопште није наручио,

е) директно обавјештавање потрошача да ће посао или опстанак трговца бити угрожен ако потрошач не купи одређени производ или услугу и

ж) стварање погрешног утиска код потрошача да је освојио или да ће предузимањем одређене радње освојити награду или неку другу корист, када награда или корист не постоји или ако је предузимање било које радње у циљу освајања награде или користи условљено тиме да потрошач плати одређени износ новца или претрпи одређене трошкове.

(2) Одредба из става 1. тачке в) овог члана не утиче на примјену правила овог закона или других прописа о ограничењу или забрани коришћења одређених средстава за даљинску комуникацију у одређеним околностима.

Члан 45.

(1) Трговци могу донијети кодекс понашања и одговорни су за поштовање правила понашања из кодекса.

(2) Министарство трговине и туризма (у даљем тексту: Министарство) ће подстицати трговца или групу трговаца који су приступили кодексу понашања да контролишу појаву пословне праксе трговаца и да обавјештава потрошаче о постојању и садржини кодекса понашања.

(3) Одредбе кодекса понашања не могу бити у супротности са важећим прописима који се односе на заштиту потрошача.

VIII - УСЛУГЕ ОД ОПШТЕГ ЕКОНОМСКОГ ИНТЕРЕСА

Члан 46.

(1) Услуга од општег економског интереса (у даљем тексту: економска услуга) је услуга снабдијевања: електричном енергијом, гасом, топлотном енергијом, водом, услуга одвода отпадних вода, услуга телекомуникација, поштанска услуга, услуга јавног превоза путника у градском, приградском и међуградском саобраћају, услуга аутобуских станица, услуга превоза путника у жељезничком саобраћају, услуга одржавања чистоће и друга јавна услуга прописана законом, од којих се одређене услуге пружају посредством дистрибутивне мреже, чији квалитет, услове пружања, односно цијену уређују или контролишу републички орган управе или орган на нивоу БиХ или други носилац јавног овлашћења, а ради задовољења општег друштвеног интереса.

(2) Пружање економске услуге потрошачу заснива се на уговорном односу између потрошача и трговца.

(3) Трговац који пружа економску услугу обавезан је да омогући потрошачу коришћење економске услуге под једнаким условима, без дискриминације.

(4) За пружену економску услугу трговац је дужан да потрошачу благовремено и без накнаде изда одговарајући рачун, који садржи све потребне податке и који омогућавају потрошачу провјеру обрачуна пружене услуге.

(5) Трговац је дужан да потрошачу, без накнаде, достави детаљну спецификацију рачуна.

Члан 47.

(1) Трговац који пружа економску услугу посредством дистрибутивне мреже дужан је да омогући потрошачима прикључак на дистрибутивну мрежу и употребу прикључака, мреже и услуге под унапријед познатим и уговореним условима прописаним од трговца или другог овлашћеног органа, уколико за то постоји техничка могућност.

(2) Услове и промјене услова из става 1. овог члана трговац или други овлашћени орган дужни су да објаве у најмање једном дневном листу који се дистрибуира на територији Републике.

(3) За пружање услуга из става 1. овог члана трговац је дужан да са потрошачем закључи уговор у писаној форми.

(4) Трговац из става 1. овог члана дужан је да изда рачун за обрачунски период који не може бити дужи од 30 дана.

Члан 48.

(1) Потрошач који закључује нови уговор или му се, на његов захтјев, пружају економске услуге мора добити, без наплате, образац уговора који ће садржавати услове уговора.

(2) Обавеза плаћања услуга мора се односити само на стварног корисника и/или на страну која је потписала уговор.

(3) Трговац је дужан да се придржава прописаних стандарда и квалитета економске услуге коју пружа, у складу са законом и уговором.

(4) Одговорност за испуњење обавеза из става 3. овог члана имају тијела, односно органи који додјељују овлашћења за обављање економских услуга.

Члан 49.

(1) Потрошња електричне енергије, топлотне енергије, гаса, воде и слично треба да буде обрачуната потрошачу на основу стварних испорука, прочитаних на мјерном уређају потрошача.

(2) Ако се потрошња из става 1. овог члана не обрачунава на основу мјерења на мјерном уређају, на захтјев потрошача испоручилац услуге је дужан да потрошачу омогући уградњу одговарајућег мјерног уређаја, на основу пројекта о техничкој изводљивости и у складу са општим условима за испоруку и снабдијевање.

(3) Пројекат о техничкој изводљивости уградње одговарајућег мјерног уређаја израђује и овјерава овлашћено стручно правно или физичко лице, у складу са законом.

(4) Начин надокнађивања трошкова набавке и уградње одговарајућег мјерног уређаја и опремања мјерног мјеста из става 2. овог члана регулише се општим условима или посебним актом који доноси пружалац услуге.

(5) Крајњи потрошач који се налази на мјестима заједничке потрошње, као што је: заједница етажних власника, има право да захтијева испоруку електричне енергије и воде у складу са ст. 1. и 2. овог члана.

Члан 50.

(1) Рачун за пружене телекомуникацијске услуге треба да садржи све потребне податке који потрошачу омогућавају провјеру исправности обрачуна пружених услуга, као што су: позивани број са којим је остварена веза, вријеме трајања позива, број импулса и износ у обрачунском периоду.

(2) Рачун за пружање економске услуге потрошачу мора се доставити посебно за сваку услугу.

(3) Трошкови издавања рачуна из става 1. овог члана су бесплатни.

Члан 51.

(1) Трговац који пружа економску услугу дужан је да успостави бесплатну и лако доступну контакт линију за помоћ потрошачима у вези са коришћењем економске услуге.

(2) Потрошач који је незадовољан квалитетом и обрачуном пружене економске услуге има право да трговцу поднесе приговор у писаној или електронској форми у року који је прописан у уговору из члана 46. став 2. овог закона.

(3) Трговац који пружа економску услугу дужан је да формира комисију за рјешавање рекламација потрошача у чијем раду морају учествовати представници удружења за заштиту потрошача.

(4) Комисија из става 3. овог члана обавезна је да на рекламацију потрошача одговори у писаној форми у року од 30 дана од дана пријема приговора, о чему води посебну евиденцију.

Члан 52.

(1) Надлежни органи који одлучују о правима и обавезама потрошача - економских услуга обавезни су да формирају Савјетодавно тијело у чијем раду учествују представници удружења потрошача, а то тијело своје одлуке доноси без дискриминације, на транспарентан и објективан начин.

(2) Надлежни органи из става 1. овог члана своје одлуке доносе након прибављања мишљења Савјетодавног тијела из става 1. овог члана.

Члан 53.

(1) Ако се рачун за пружену економску услугу оспорава у судском или вансудском поступку, а потрошач уредно плаћа све сљедеће неспорне рачуне, трговац не смије потрошачу обуставити пружање услуге до окончања судског или вансудског поступка.

(2) Ако је трговац обуставио пружање услуге прије него што је од надлежног органа обавијештен о покретању поступка из става 1. овог члана, дужан је да настави пружање услуге потрошачу до окончања судског или вансудског поступка.

(3) Обавеза из ст. 1. и 2. овог члана односи се и на случај када трговац покрене поступак присилне наплате против потрошача.

(4) Судским или вансудским поступком у смислу ст. 1. и 2. овог члана сматра се сваки поступак предвиђен важећим прописима, као и сваки поступак предвиђен општим условима или другим правилима пружаоца економске услуге.

Члан 54.

(1) Ако трговац захтијева или изричито условљава куповину производа или пружање услуге са дјелимичним или укупним авансом (предујмом) и испоручи производ или пружи услугу након пријема аванса, дужан је да потрошачу након испоруке производа или пружене услуге обрачуна и исплати камате по стопи пословне банке трговца за орочене штедне улоге на три мјесеца, ако је рок испоруке дужи од 30 дана.

(2) Одредба става 1. овог члана примјењује се и у случају када трговац не може да испоручи уговорени производ или обави услугу.

(3) Обавеза из става 1. овог члана примјењује се на све трговце који послују у складу са овим законом.

IX - УГОВОРИ ЗАКЉУЧЕНИ ИЗВАН ПОСЛОВНИХ ПРОСТОРИЈА

Члан 55.

(1) Уговори закључени изван пословних просторија су уговори на основу којих трговац продаје робу или услуге

потрошачу и који се закључују изван његових пословних просторија, и то:

а) у току посјете трговца дому потрошача или његовом радном мјесту без обзира да ли се та посјета дешава на захтјев потрошача и

б) као резултат неочекиваног приступа трговца потрошачу у средствима јавног превоза или на било којем другом јавном мјесту.

(2) Трговац који склапа уговор на начин из става 1. овог члана мора се потрошачу легитимисати идентификационом картицом.

Члан 56.

Одредбе уговора закљученог изван пословних простора трговца не примјењују се на:

а) уговор о грађењу, продаји, закупу или другом праву на непокретности, осим на уговор о продаји робе и њеној уградњи у непокретност и на уговор о грађењу који се односи на адаптацију, односно поправку непокретности,

б) уговор о испоруци на адресу потрошача прехрамбених производа, пића или других производа намијењених дневној употреби у домаћинству,

в) уговор склопљен на основу каталога трговца, ако га је потрошач могао прочитати без присуства трговца или његовог представника, а који предвиђају континуитет пословног односа трговца и потрошача и ако је и у каталогу и у уговору потрошач био јасно обавијештен о праву на раскид уговора из члана 58. овог закона,

г) уговор о осигурању и

д) уговор о продаји хартија од вриједности.

Члан 57.

(1) Трговац је обавезан да најкасније до закључења уговора из члана 55. овог закона потрошачу достави писано обавјештење о праву на једностранни раскид уговора из члана 58. овог закона.

(2) Обавјештење из става 1. овог члана мора садржавати име, односно фирму трговца, његову адресу, датум слања обавјештења, податке потребне ради идентификације уговора, уговорне стране, те предмет уговора и његову цијену, као и рок за раскид уговора.

(3) Уколико је обавјештење о праву на раскид саставни дио уговора, у том случају обавјештење мора бити истакнуто и написано на исти начин као и остале одредбе уговора, као што су: фонт, величина слова, боја, облик и слично.

(4) У случају спора, трговац је дужан да докаже да је потрошачу на вријеме предао обавјештење о праву на једностранни раскид уговора.

Члан 58.

(1) Потрошач има право на једностранни раскид уговора у року од 15 дана од дана закључења уговора.

(2) Потрошач није обавезан да наведе разлог за раскид уговора нити да плати било какве трошкове, изузев трошкове враћања производа.

(3) Обавјештење о једностранном раскиду уговора доставља се у писаној форми.

(4) У случају достављања обавјештења о једностранном раскиду уговора, потрошач је ослобођен свих обавеза из уговора, изузев обавезе враћања производа који му је испоручен.

(5) Уговор је раскинут у тренутку када је трговац примио обавјештење о раскиду.

(6) Уговор је раскинут на вријеме ако је обавјештење о раскиду упућено до истека рока из става 1. овог члана.

(7) Ако потрошач није примио писано обавјештење о једностранном раскиду уговора, његово право на раскид није временски ограничено.

(8) Када потрошач искористи своје право да раскине уговор, трговац је дужан да врати уплаћени новац у року

од 15 дана од дана када је примио обавјештење о раскиду уговора.

X - ПРОДАЈА НА ОСНОВУ УГОВОРА НА ДАЉИНУ

Члан 59.

(1) Уговор о продаји на даљину је сваки уговор који се односи на продају производа или услуга, коју организује трговац путем неког средства за продају на даљину, а закључује се између трговца и потрошача.

(2) До коначног закључења уговора може се користити једно или више средстава за комуникацију на даљину.

(3) Средства за комуникацију на даљину у смислу овог закона су сва средства која без стварног физичког присуства трговца и потрошача могу бити коришћена за закључивање уговора између двију страна, као што су: насловљени и ненасловљени штампани материјал, стандардна писма, огласи у штампаним са наруџбеницом, каталог, телефон са учешћем људи или без њих, радио, видео-телефонија, видео-текст са тастатуром или екраном осјетљивим на додир, електронска пошта, интернет, телефакс, телевизија и друго.

Члан 60.

(1) Оператер средстава даљинске комуникације је било које лице чији посао, занимање или дјелатност укључује и омогућавање трговцу употребу једног или више средстава даљинске комуникације.

(2) Забрањује се објављивање огласа у јавним средствима информисања за услуге са додатном вриједношћу, ако се уз сваки такав објављени оглас не истакне јасно, видљиво и читко назив и пуна адреса трговца, као и телефонски број који не смије бити из нумерације бројева са додатном вриједношћу и матични број лица које пружа наведене услуге.

(3) Оператери који пружају услуге са додатном вриједношћу у Републици дужни су да формирају јавни телефонски именик тих бројева са назнаком услуге и цијене те услуге, који садржи податке о власнику броја, податке о даваоцу садржаја услуга, матични број оператера и даваоца садржаја услуга, пуну адресу и телефонски број који не смије бити из нумерације бројева са додатном вриједношћу.

(4) Услуге са додатном вриједношћу не могу се пружати без објаве и доступности података из ст. 2. и 3. овог члана.

Члан 61.

(1) Одредбе о заштити потрошача у уговорима о продаји на даљину не односе се на:

а) уговоре закључене употребом аутомата за продају или у пословним просторијама које су опремљене аутоматима,

б) уговоре закључене са оператерима телекомуникација употребом јавних телефонских говорница,

в) уговоре закључене ради изградње и продаје непокретности или који се тичу других права на непокретностима, осим закупа,

г) уговоре закључене на аукцијама и

д) уговоре у вези са финансијским услугама, као што су: банкарске услуге, услуге кредитирања, услуге осигурања, инвестиционе услуге, услуге стамбене штеђе, услуге платног промета и друго.

(2) Код уговора о слободним активностима на отвореном трговац може да задржи право да под одређеним околностима не примени члан 66. став 2. овог закона.

Члан 62.

(1) Трговац је обавезан да благовремено, прије закључења уговора на даљину, потрошача обавијести о:

а) имену, матичном броју и пуној адреси трговца на коју потрошач може упутити приговор, пореском броју, бројевима телефона, факса и имејл адреси,

б) имену производа или услуге, имену под којим се производ продаје,

в) главним особинама и употребним вриједностима производа, односно услуге,

г) продајној цијени и свим додатним трошковима за потрошача,

д) условима плаћања, испоруке или извршења уговора,

ђ) подацима о гаранцијама и услугама послјије продаје, као што су: сервисирање и продаја резервних дијелова за вријеме и послјије гарантног рока,

е) праву и року за раскид уговора,

ж) условима за отказивање уговора закљученог на неодређено вријеме или на период дужи од годину дана,

з) трошковима употребе средстава даљинске комуникације када се тај трошак не зарачунава по основној тарифи,

и) периоду, односно опцији за који вриједи понуда или цијена,

ј) најкраћем року трајања уговора у случају уговора о испоруци робе или пружању услуга, који се извршава стално или периодично и

к) судској надлежности и примјени одређеног материјалног права у случају спора.

(2) Обавјештење из става 1. овог члана треба бити једнозначно, јасно, лако разумљиво и прилагођено средству за комуникацију на даљину.

(3) Обавјештење из става 1. овог члана мора садржавати упозорење да уговор у име и за рачун малолетника или потпуно пословно неспособног лица могу склопити само њихови законски заступници, односно упозорење да лица са ограниченом пословном способношћу могу склопити уговор само уз сагласност њиховог законског заступника.

(4) Приликом продаје на даљину путем средстава за комуникацију на даљину, на почетку сваке комуникације трговац треба да саопшти свој идентитет и јасну трговачку намјеру.

Члан 63.

(1) За вријеме уговарања, а најкасније прије испоруке, потрошач треба да добије обавјештење у писаној или другој трајној форми са свим подацима из члана 62. овог закона.

(2) Непосредно након отпреме производа трговац је дужан да на прикладан начин обавијести потрошача о времену и начину отпреме.

(3) У случају склапања уговора о услузи која се пружа једнократном употребом средстава комуникације на даљину и коју наплаћује оператер средстава комуникације на даљину, трговац није дужан да изда обавјештење из става 1. овог члана, осим информације о сједишту трговца или другој адреси на коју потрошач може упутити приговор.

Члан 64.

(1) Потрошач има право да раскине уговор на даљину без образложења и без трошкова у року од 15 дана.

(2) Рок за раскид тече од дана када је потрошач примио производ.

(3) Код услуга рок за раскид почиње да тече од дана закључења уговора.

(4) Ако трговац потрошачу није доставио обавјештење из члана 63. овог закона, потрошач има право да раскине уговор у року од три мјесеца, и то:

а) када је ријеч о производу - од дана када је потрошач примио производ и

б) када је ријеч о услузи - од дана закључења уговора.

(5) Ако трговац потрошачу достави обавјештење из члана 63. овог закона у року од три мјесеца, рок из става 1. овог члана почиње тећи од дана пријема писаног обавјештења.

(6) Ако потрошач користи право из става 1. овог члана, дужан је да о томе трговцу достави писано обавјештење.

(7) У случају раскида уговора на даљину по којем је потрошач примио производ, потрошач надокнађује само трошак враћања производа.

(8) Када потрошач раскине уговор о продаји на даљину, трговац је дужан да му без одгађања врати плаћени износ новца, а најкасније у року од 15 дана од дана када је примио писано обавјештење од потрошача.

(9) Ако трговац не врати плаћени износ, дужан је да осим цијене, заједно са законским затезним каматама, плати и додатних 10% износа за сваких 30 дана кашњења.

(10) Уговор је раскинут у тренутку када је трговац примио обавјештење о раскиду.

(11) Потрошач не одговара за штету коју је трговац претрпио због раскида уговора.

Члан 65.

(1) Потрошач нема право на раскид уговора на даљину, уколико се стране нису другачије договориле, ако је ријеч о:

а) уговору о пружању услуге, ако је пружање услуге почело уз изричит пристанак потрошача прије истека рока од 15 дана из члана 64. овог закона,

б) уговору о играма на срећу,

в) уговору о продаји робе или услуга, ако цијена производа или услуге зависи од промјена на финансијском тржишту на које трговац не може утицати,

г) уговору о продаји производа израђеног по спецификацији потрошача или прилагођеног личним потребама потрошача или производа који због своје природе не може бити враћен или је подложен брзом пропадању,

д) уговору о продаји аудио и видео-записа и компјутерских програма које је потрошач отпаковао и

ђ) уговору о продаји новина, периодичних публикација и магазина.

(2) Ако трговац уговором о продаји на даљину обезбјеђује потрошачу кредит сам или посредством трећег лица, не може у случају одустајања од уговора захтијевати затезне камате или друге трошкове, када потрошач користи своје право из члана 64. овог закона.

(3) Ако је дошло до преваре у употреби платне картице у вези са уговором на даљину, потрошач има право на поврат цјелокупних средстава.

Члан 66.

(1) Трговац треба да испоручи производ или да пружи услугу у року од 15 дана од дана када му је потрошач послао наруџбу.

(2) Када трговац не изврши своју обавезу испоруке наручене робе или услуге због тога што је нема или му није на располагању, потрошач мора да буде информисан о томе и мора му бити враћен уплаћени износ најкасније у року од 15 дана од дана када је примио информацију о немогућности испоруке.

(3) Чл. 62, 63. и 64. овог закона, као и став 1. овог члана не примјењују се на уговоре:

а) о испоруци прехранбених производа, пића или других производа намијењених дневној употреби у домаћинству, на адресу потрошача, његово боравиште или радно мјесто и

б) којима се обезбјеђује смјештај, превоз, угоститељске услуге или услуге за слободно вријеме, а којима се пружалац услуга обавезује да након што је уговор склопљен услугу пружи тачно одређеног дана или током одређеног периода.

Члан 67.

(1) Забрањује се испорука потрошачу производа или услуге коју потрошач није наручио, ако таква испорука захтијева плаћање.

(2) Потрошач има право да примљени производ или услугу коју није наручио задржи, без обавезе плаћања или обавјештавања трговца о томе.

(3) Ћутња потрошача се не сматра пристанком на уговор.

(4) Ништавне су одредбе у условима пословања трговца или понуди посла без претходне нарудбе потрошача према којој би ћутање потрошача значило прихватање понуде.

Члан 68.

Трговац не смије према потрошачу употребити средства за комуникацију на даљину, као што су: телефон, телефакс, електронска пошта и друго, без његовог претходног пристанка.

Члан 69.

У случају спора против трговца или оператера средства даљинске комуникације због повреде права потрошача из уговора о продаји на даљину, терет доказивања у погледу постојања претходног обавјештења, писане потврде претходног обавјештења и придржавања рокова испуњења уговора склопљеног средствима за комуникацију на даљину је на трговцу.

XI - НЕПОШТЕНЕ ОДРЕДБЕ У ПОТРОШАЧКИМ УГОВОРИМА

Члан 70.

(1) Непоштена одредба у потрошачком уговору је одредба о којој се није појединачно преговарало и која, супротно начелу савјесности и поштења, нарушава равнотежу права и обавеза на штету потрошача или чијим би се испуњењем значајно одступило од оправданог очекивања потрошача.

(2) Сматра се да се о појединој уговорној одредби није појединачно преговарало ако је ту одредбу унапријед формулисао трговац, а потрошач није имао утицај на њен садржај, а нарочито ако је ријеч о одредби унапријед сачињеног типског уговора.

(3) Ако се појединачно преговарало о појединој уговорној одредби или појединим аспектима уговорне одредбе, то не утиче на могућност да се остале одредбе уговора оцијене као непоштене, ако цјелокупна оцјена уговора указује на то да је ријеч о типском уговору.

(4) Када трговац тврди да се о појединој уговорној одредби у унапријед формулисаном типском уговору појединачно преговарало, дужан је да то докаже.

Члан 71.

(1) Уговорне одредбе обавезују потрошача само ако је прије закључења уговора био упознат са његовим садржајем, односно ако су му уговорни услови били познати у вријеме закључења уговора.

(2) Уговорне одредбе треба да буду разумљиве и у вези са другим одредбама у истом или другом уговору између истих страна, узимајући у обзир природу производа или услуге и свих других учесника у вези са закључењем уговора.

(3) У случају недоумице у вези са значењем појединих одредаба у уговору, важи значење које је повољније за потрошача.

(4) Сматра се да је потрошач био упознат са уговорним одредбама ако га је трговац упозорио и ако су му оне биле доступне.

Члан 72.

(1) Трговац не смије захтијевати уговорне одредбе које су неправедне или које би проузроковале штету потрошачу.

(2) Уговорне одредбе из става 1. овог члана ништавне су.

(3) Ништавност поједине одредбе уговора не повлачи ништавност и самог уговора уколико може опстати без ни-

штавне одредбе, ако она није била услов и одлучујућа побуда у његовом закључивању.

Члан 73.

(1) Непоштеним уговорним одредбама нарочито се сматрају одредбе којима се:

а) искључује или ограничава одговорност трговца за случај смрти или повреде потрошача изазваних чињењем или нечињењем трговца,

б) искључују или ограничавају права потрошача за случај потпуног или дјелимичног неизвршења уговорних обавеза од трговца,

в) уговара факултативно право трговца у погледу извршења уговорене услуге, а потрошач обавезује на извршење уговорене обавезе,

г) утврђује право трговца да задржи средства која је платио потрошач који је одустао од закључења или извршења уговора, при чему исто право није утврђено за потрошача уколико трговац одустане од закључења или извршења уговора,

д) обавезује потрошача да плати несразмјерно високу казну у односу на стварну штету у случају неизвршења уговорене обавезе,

ђ) утврђује дискреционо право трговца на једнострани раскид уговора без утврђивања истог права за потрошача,

е) утврђује право трговца да задржи средства плаћена за услуге које није извршио, а уговор је раскинут на његову иницијативу,

ж) утврђује право трговца на раскид уговора закљученог на неодређено вријеме без благовременог обавјештења потрошача, осим у изузетно оправданим околностима,

з) утврђује право трговца на аутоматско продужење уговора закљученог на одређено вријеме, ако потрошач не изјави да раскида уговор, а уговорени рок за изјаву о раскиду је неразумно кратак,

и) обавезује потрошача на прихватање обавеза са којим није имао прилику да буде упознат прије закључења уговора,

ј) утврђује право трговца да једнострано измијени уговорне одредбе без оправданог, уговором предвиђеног разлога,

к) утврђује право трговца да без оправданог разлога једнострано измијени особине производа који је предмет уговора,

л) утврђује право трговца да висину цијене производа одреди у моменту испоруке или повећа цијену производа без утврђивања права потрошача на раскид уговора уколико је коначна цијена већа од првобитно уговорене,

љ) утврђује право трговца да оцјењује да ли испоручени производ одговара уговореном квалитету,

м) утврђује искључиво право трговца да тумачи уговорне одредбе,

н) обавезује потрошача на извршење свих уговорних обавеза, без обзира на то да ли је трговац испунио своје уговорне обавезе,

њ) искључује или ограничава одговорност трговца за обавезе које су за њега преузели његови заступници, да поштује уговорне обавезе које су у његово име преузели његови агенти или условљава поштовање тих обавеза испуњењем одређених формалности од стране потрошача,

о) утврђује право трговца да без претходног пристанка потрошача врши пренос уговорних права и обавеза на треће лице, чиме се потрошач доводи у неповољнији положај,

п) потрошач одриче права утврђених овим законом и

р) искључује или ограничава право потрошача на заштиту права пред судом.

(2) Одредба става 1. тачка л) овог члана не односи се на цијене производа које се утврђују на основу прописаног метода, уколико је тај метод изричито описан.

Члан 74.

(1) За уговоре закључене у Републици између домаћег потрошача и страног правног или физичког лица обавезно се као правна заштита потрошача уговара надлежност суда из Републике.

(2) Одредба која је у супротности са ставом 1. овог члана ништавна је.

(3) Уговор између домаћег потрошача и иностраног правног или физичког лица и сваки уговор о продаји на даљину, без обзира на сједиште трговца, сматраће се уговором закљученим у Републици.

XII - ЕЛЕКТРОНСКИ ИНСТРУМЕНТИ ПЛАЋАЊА

Члан 75.

(1) Електронским инструментима плаћања (у даљем тексту: ЕИП) су инструменти плаћања на даљину који кориснику и власнику, односно потрошачу омогућавају приступ финансијским средствима на њиховом рачуну код финансијске институције, ради обављања преноса новчане вриједности (транзакције) у којем се тражи идентификациони број и/или сличан доказ идентитета.

(2) Под ЕИП-ом сматрају се картице за плаћање, као што су: кредитне и дебитне картице, продајне картице, картице трговачких друштава помоћу којих се врши одгађање терећења рачуна, као и примјена телекомуникационог и кућног банкарства.

(3) Електронски новац (у даљем тексту: е-новац) је инструмент који обухвата картицу за памћење новчаних вриједности или меморију рачунара у који се новчане вриједносне јединице похрањују електронски, омогућавајући његовом власнику или кориснику, односно потрошачу пренос новчане вриједности.

(4) Е-новац не сматра се инструментом плаћања на даљину.

(5) Одредбе о ЕИП-у односе се на:

а) дозначавање новца посредством ЕИП-а, осим плаћања наручених или остварених дознака посредством финансијских институција и

б) улагање и повлачење готовине помоћу ЕИП-а из уређаја, као што су банкомати, у просторијама или изван просторија издаваоца ЕИП-а или других правних лица, који на основу уговора прихватају ЕИП.

(6) Одредбе о ЕИП-у не односе се на плаћања чеком и на гарантне функције ЕИП-а код одређених картица ЕИП-а у вези са плаћањем чеком.

Члан 76.

(1) Издавалац ЕИП-а, у оквиру свог пословања, ставља на располагање ЕИП на основу међусобно закљученог уговора у писаној форми.

(2) Власник ЕИП-а је лице које је на основу уговора са издаваоцем закључило уговор из става 1. овог члана.

(3) Корисник ЕИП-а на основу уговора закљученог са власником ЕИП-а у писаној форми располаже ЕИП-ом.

(4) Корисник ЕИП-а може бити и сам власник ЕИП-а.

Члан 77.

(1) Издавалац ЕИП-а обавезан је да приликом закључења уговора, а прије испоруке ЕИП-а, у писаном или електронском облику, заинтересованом кориснику, односно потрошачу саопшти следеће податке:

а) опис ЕИП-а, а по потреби и техничке захтјеве који се односе на примјену одговарајуће комуникационе опреме власника и корисника ЕИП-а, врсту и начин употребе ЕИП-а, укључујући и горњу финансијску границу плаћања, колико постоји,

б) преглед обавеза и одговорности власника и/или корисника и издаваоца ЕИП-а, а нарочито опис мјера које издавалац ЕИП-а треба да преузме да би учинио безбједним

ЕИП и средства која омогућавају његову употребу, као што је: уношење и употреба шифре у ЕИП у форми личног идентификационог броја или неке друге шифре,

в) уобичајено вријеме у којем се дебитује или кредитира рачун власника или корисника ЕИП-а, укључујући и датум претварања, односно уобичајено вријеме у којем ће примати рачуне ако власник или корисник ЕИП-а нема рачун код издаваоца ЕИП-а,

г) све трошкове који терете власника ЕИП-а, а посебно висину почетних и годишњих такса, провизије и трошкове које власник или корисник ЕИП-а плаћа издаваоцу ЕИП-а за обављене послове, а по потреби и камате и начин њиховог обрачуна,

д) вријеме у којем власник или корисник ЕИП-а може ставити приговор на одређени пренос новчане вриједности, као и упутство о поступку за помоћ и одштету који су власнику или кориснику ЕИП-а на располагању и начин подношења приговора и

ђ) право које се примјењује на уговор.

(2) Ако се ЕИП може употријебити за послове са иностранством, односно ван земље издаваоца ЕИП-а, односно прикључења, издавалац ЕИП-а ће власнику или кориснику ЕИП-а саопштити:

а) износ свих такса и цијену за замјену страног средства плаћања, а по потреби и девизни курс и

б) референтни курс за обрачун посла, укључујући и датум девизног курса.

Члан 78.

(1) Након обављеног преноса новчане вриједности, издавалац ЕИП-а обавезан је да кориснику ЕИП-а у писаном или електронском облику достави обавјештење које садржи најмање:

а) податке помоћу којих корисник ЕИП-а може идентификовати пренос новчане вриједности и податке о прихватиоцу преноса,

б) износ преноса који ће у обрачунској вриједности теретити власника,

в) валуту у којој ће износ преноса теретити корисника ЕИП-а и

г) износ таксе и трошкова за обављени пренос.

(2) Издавалац ЕИП-а дужан је да власнику и кориснику ЕИП-а омогући проверу најмање пет посљедњих преноса новчаних вриједности, као и преостали износ новчаних средстава на том рачуну.

Члан 79.

(1) Власник и корисник ЕИП-а треба да употријебе ЕИП у складу са условима који важе за издавање и употребу ЕИП-а и да предузму све мјере да би се ЕИП и његова употреба учинила безбједним, а посебно податке који омогућавају његову употребу, као што су: лични идентификациони број или друга шифра.

(2) Корисник ЕИП-а дужан је да издаваоцу ЕИП-а или установи коју он назначи, без одгађања, саопшти:

а) губитак или крађу ЕИП-а или средства које омогућава његову употребу,

б) прокњижење неодобреног преноса новчане вриједности на његовом рачуну и

в) сваку грешку и сваку неправилност вођења рачуна код издаваоца ЕИП-а.

(3) Корисник ЕИП-а не смије забиљежити у препознатљивом облику свој лични идентификациони број или другу шифру, а нарочито не на ЕИП-у, нити на било којем предмету који са ЕИП-ом носи са собом.

(4) Корисник ЕИП-а може поништити наруџбу коју је испоставио посредством свог ЕИП-а.

(5) Када корисник ЕИП-а обавијести издаваоца ЕИП-а о губитку или крађи ЕИП-а или лице које издавалац одреди, корисник ЕИП-а није више одговоран за посљедице гу-

битка или крађе ЕИП-а, осим у случају крађе непажње, преваре или кршења одредаба овог закона од корисника ЕИП-а.

Члан 80.

(1) До тренутка пријаве губитка или крађе, корисник ЕИП-а сам надокнађује настале трошкове највише до износа од 300 КМ, осим ако је губитак настао крајњом непажњом корисника ЕИП-а, преваром или поступањем у супротности са чланом 79. став 2. овог закона.

(2) Корисник ЕИП-а није одговоран ако је ЕИП употребљен без његовог присуства или без његове идентификационе картице.

(3) Примјена повјерљиве шифре или другог идентификационог средства није довољна за одговорност корисника ЕИП-а.

Члан 81.

(1) Издавалац ЕИП-а може мијењати услове уговора, ако су те промјене благовремено саопштене власнику или кориснику ЕИП-а лично, тако да власник може због промјене услова одустати од уговора у року од мјесец дана од дана пријема таквог обавјештења.

(2) Одредбе става 1. овог члана не односе се на промјену каматне стопе која важи од дана њеног објављивања ако издавалац ЕИП-а о томе без одгађања лично обавјести власника или корисника ЕИП-а, што не утиче на право власника ЕИП-а да одустане од уговора.

(3) Издавалац ЕИП-а:

а) не смије открити лични идентификациони број власника ЕИП-а или било коју шифру власника ЕИП-а, осим власнику ЕИП-а,

б) не смије послати незатражени ЕИП, осим ако је рјеч о замјенском ЕИП-у за ЕИП који власник или корисник ЕИП-а већ посједује,

в) је дужан да чува интерне записе ради омогућавања провјере и исправке грешака у преносима новчаних вриједности из члана 75. овог закона и

г) је дужан да власнику и кориснику ЕИП-а обезбиједи прикладно средство ради достављања потребних саопштења, с тим да када корисник ЕИП-а обавјештење предаје посредством телефона, издавалац ЕИП-а је дужан да кориснику ЕИП-а потврди пријем обавјештења у писаној форми.

(4) У случају спора са власником ЕИП-а у вези са преносом новчаних вриједности из члана 75. овог закона, издавалац ЕИП-а, уз задржавање права доказа друге стране, треба да докаже и да је:

а) пренос уредно забиљежен и прокњижен и

б) да на пренос није утицао технички квар или сличан недостатак.

Члан 82.

(1) Издавалац ЕИП-а одговоран је за:

а) необављен или погрешно обављен пренос новчане вриједности власника или корисника ЕИП-а и када је пренос обављен посредством уређаја/терминала који није под директним и искључивим надзором издаваоца ЕИП-а, под условом да пренос није обављен преко уређаја чију употребу издавалац ЕИП-а није одобрио,

б) преносе које власник или корисник ЕИП-а није одобрио и за сваку грешку или неисправност вођења рачуна власника или корисника ЕИП-а,

в) износ необављеног или дјелимично обављеног преноса новчаних вриједности са обрачунатим каматама,

г) износ који је потребан да би рачун власника или корисника ЕИП-а био враћен у стање у којем се налазио прије прокњиженог износа који није одобрен и

д) финансијске посљедице, а посебно оне које се односе на обим и накнаду штете према одредбама закљученог уговора између издаваоца ЕИП-а и власника ЕИП-а.

(2) Издавалац ЕИП-а одговара власнику ЕИП-а за губитак уписане вриједности или за мањкаво обављање преноса новчаних вриједности због функционалне грешке уређаја или ЕИП-а, све док губитак или мањкавост не буду поново исправљени под условом да функционалну грешку није проузроковао корисник ЕИП-а намјерно или у супротности са одредбом члана 78. став 1. тачка а) овог закона.

(3) Функционалне грешке уређаја или ЕИП-а не смију за власника или корисника ЕИП-а проузроковати штету коју издавалац ЕИП-а не би могао разумно надокнадити.

Члан 83.

(1) Издавалац ЕИП-а дужан је да обезбиједи да корисник ЕИП-а може у свако доба пријавити губитак или крађу ЕИП-а.

(2) Издавалац ЕИП-а дужан је да након пријема обавјештења од корисника ЕИП-а о губитку или крађи ЕИП-а предузме мјере ради спречавања даље употребе ЕИП-а.

XIII - ТУРИСТИЧКИ ПАКЕТ-АРАНЖМАНИ

Члан 84.

(1) Туристичка агенција која обавља послове организатора путовања (у даљем тексту: организатор путовања) и туристичка агенција која посредује у организацији туристичког путовања (у даљем тексту: субагент) обавезна је да са сваким потрошачем закључи уговор о туристичком пакет-аранжману, уколико овим законом или законом који уређује област туризма није другачије прописано.

(2) Уговором о туристичком пакет-аранжману обавезује се организатор путовања и субагент (у даљем тексту: агенција) да пружи потрошачу најмање двије услуге које је утврдила агенција самостално или по захтјеву потрошача, и то услуге превоза и смјештаја, као и друге туристичке услуге које нису споредне услуге превоза и/или смјештаја, а чине значајан дио укупне цијене, с тим да је потрошач дужан да плати агенцији јединствену цијену.

(3) Уговором из става 1. агенција се обавезује да потрошачу пружи и услугу вишедневног боравка који укључује само услугу смјештаја у одређеним терминима или одређеном трајању без обзира на издвојени обрачун или наплату појединачних услуга.

(4) Уговор о туристичком пакет-аранжману искључиво се односи на туристичка путовања која трају дуже од 24 часа или укључују барем једно ноћење.

(5) Изјава организатора путовања да је он једини посредник (субагент) приликом закључивања уговора о туристичком пакет-аранжману са субјектима који пружају услуге путовања (даваоци услуга) неће се сматрати валидном ако је потрошач, с обзиром на остале околности које прате уговор, могао имати утисак да је организатор путовања лично одговоран за извршење уговорених услуга.

Члан 85.

(1) Уговор о туристичком пакет-аранжману закључује се у писаној форми или на трајном носачу записа.

(2) Осим података из члана 84. овог закона, уговор о туристичком пакет-аранжману мора да садржи и:

а) посебне захтјеве потрошача са којима се агенција сагласила,

б) адресу, поступак и рок за улагање притужби потрошача, као и рок за рјешавање притужби потрошача,

в) пословно име и адресу агенције и потрошача,

г) датум и мјесто закључења уговора о туристичком пакет-аранжману и потписе уговорних страна,

д) услове под којима потрошач има право да раскине уговор о туристичком пакет-аранжману,

ђ) цијену, рок и услове плаћања, капару и слично и

е) право потрошача да у писаној или другој форми агенцији или другом лицу укаже на пропусте у извршењу уговора о туристичком пакет-аранжману.

(3) Ако организатор путовања закључује уговор о туристичком пакет-аранжману посредством субагента, пословно име и адреса субагента морају да буду изричито наведени у уговору.

Члан 86.

(1) За реализацију појединачног туристичког пакет-аранжмана или излета агенција је дужна да обезбиди програм путовања у писаној штампаној или електронској форми, који садржи разумљиве, тачне и јасне информације о цијени путовања, капари, року за плаћање преосталог износа, као и друге податке у складу са законом који уређује област туризма.

(2) Подаци објављени у програму путовања обавезујући су за агенцију.

(3) Прије закључења уговора о туристичком пакет-аранжману, агенција може да изврши измјене под условом да је то њено право назначено у програму путовања.

(4) Агенција и потрошач могу се договорити о условима аранжмана који су другачији од оних наведених у програму путовања.

(5) Агенција је дужна да програм путовања уручи кориснику туристичке услуге прије закључења уговора о туристичком пакет-аранжману.

(6) Електронска форма програма путовања из става 1. овог члана подразумијева информације о туристичком аранжману које се налазе на носачу слике или звука које нуди агенција.

Члан 87.

(1) Прије закључења уговора о туристичком пакет-аранжману агенција је обавезна да информисе потрошача о:

а) захтјеву за визирање пасоша, а посебно о времену за добијање визе, с тим да се ова обавеза односи на формалности које се тичу грађана Републике,

б) медицинској и полицијској формалности, ако ти услови нису већ наведени у програму путовања које се организује и учињени доступним потрошачу, уз услов да у међувремену није било измјена програма,

в) укупној цијени аранжмана, укључујући све порезе и додатне трошкове, као што су лучке и аеродромске таксе за укрцавање или искрцавање или боравишне таксе,

г) укупном износу средстава који је потрошач дужан да плати прије почињања путовања, распореду доспијећа и износу рата,

д) одредишту, средствима, карактеристикама и категоријама превоза, датумима, времену и мјесту поласка и повратка са путовања,

ђ) времену и мјесту привременог заустављања, врсти превоза и својствима превозног средства, опремљености, степену удобности превозног средства и услуга у превозном средству,

е) смјештајном објекту (локација, врста, категорија и садржај објекта према важећим прописима државе у којој се објекат налази), смјештајној јединици (соба, апартман, студио, опремљеност, ниво удобности и друге карактеристике),

ж) броју, распореду, врсти, карактеристикама и начину услуживања јела,

з) посјетама, излетима и другим услугама које су укључене у укупну цијену аранжмана,

и) могућности за уговарање полисе осигурања која покрива трошкове отказа уговора о туристичком пакет-аранжману од стране потрошача у случају несреће или болести или трошкове помоћи и повратка са путовања,

ј) подацима о царинским, граничним и административним формалностима,

к) условљавању реализације уговора о туристичком пакет-аранжману са бројем пријављених путника и року за обавјештавање потрошача о раскиду уговора о туристич-

ком пакет-аранжману у случају недовољног броја пријављених путника и

л) називу, пословном имену и сједишту агенције ради достављања писмена у судском поступку.

(2) Потрошачу треба да буду саопштене све уговорне одредбе прије закључења уговора о туристичком пакет-аранжману, као и да му се уручи најмање један примјерак уговора.

(3) Уговор о туристичком пакет-аранжману обавезно садржи све одредбе из програма путовања који је лично уручен потрошачу.

(4) Агенција је обавезна да потрошача на јасан и разумљив начин обавјести о подацима из става 1. овог члана без наплате посебне накнаде, у писаној форми или другом трајном носачу записа који је лако доступан потрошачу, текстом који је исписан симболима и исте величине као у уговору о туристичком пакет-аранжману.

Члан 88.

(1) У случају закључења уговора о туристичком пакет-аранжману, подаци из члана 87. овог закона постају његов саставни дио, обавезују агенцију и не могу се мијењати, осим ако уговорне стране изричито уговоре другачије или ако промјене настану услед више силе.

(2) Агенција је дужна да обавјести потрошача о свакој промјени података из члана 86. овог закона у примјереном року прије закључења уговора о туристичком пакет-аранжману, у писаној форми или на трајном носачу записа који је лако доступан потрошачу.

(3) Ако је потрошач путем средства комуникације на даљину резервисао аранжман, агенција је дужна да обавјести потрошача о свакој промјени података из члана 86. овог закона у примјереном року прије закључења уговора о туристичком пакет-аранжману, средством комуникације на даљину којим је потрошач извршио резервацију.

(4) Агенција је обавезна да у уговору о туристичком пакет-аранжману изричито наведе сваку промјену у подацима из члана 86. овог закона која настане у периоду од обавјештавања потрошача о појединостима до закључења уговора.

Члан 89.

(1) У тренутку закључења уговора о туристичком пакет-аранжману или непосредно након његовог закључења, осим ако овим законом није другачије прописано, агенција је обавезна да потрошачу изда потврду о путовању.

(2) Потврда о путовању, осим цијене, услова плаћања из члана 85. став 2. тачка ђ) овог закона, мора садржавати и податке о:

а) коначном одредишту, а уколико путовање подразумијева више одредишта, потребно их је посебно навести са временом боравка и датумима,

б) датуму и планираном времену одласка на путовање и повратка са путовања,

в) посјетама, екскурзијама, другим услугама или факултативним излетима који су укључени у цијену аранжмана,

г) обавјештењу о задржаном праву на измјену цијена и елемената који утичу на формирање цијена, као и о чињеницама које нису укључене у цијену путовања,

д) уговореним посебним захтјевима потрошача,

ђ) пословном имену и адреси агенције,

е) имену, адреси и броју телефона локалног представника агенције којем се потрошач може обратити за помоћ по потреби, а уколико агенција није обезбидила представника, број телефона агенције за хитне позиве,

ж) информацијама о могућој уплати суме осигурања за покриће трошкова у случају потрошачевог отказивања уговора о туристичком пакет-аранжману, повреде, болести, смртног случаја, повратка у Републику, односно БиХ, укључујући име и адресу осигураваоца и

з) условима и захтјевима који се тичу уговора о туристичком пакет-аранжману.

(3) Изузетно од става 1. овог члана, потврда треба да садржи и обавјештење о локалном представнику агенције, броју телефона агенције за хитне позиве, агенција је обавезна да потрошачу достави приликом закључења уговора о туристичком пакет-аранжману, а најкасније прије почињања путовања.

(4) Обавјештење о обавези достављања података који омогућавају непосредан контакт са малолетником који путује или борави у иностранству без пратње родитеља или старатеља, као и о имену, адреси и броју телефона лица одговорног за малолетника у мјесту боравка у иностранству агенција је дужна да потрошачу достави прије закључења уговора о туристичком пакет-аранжману, а најкасније 14 дана прије почињања путовања.

Члан 90.

(1) У уговору о туристичком пакет-аранжману цијена аранжмана се не може мијењати, осим уколико је то у уговору изричито предвиђено и ако уговор садржи податке за израчунавање нове цијене.

(2) У складу са овим законом, накнадна промјена обрачуна цијене аранжмана може се утврдити у случају:

а) промјене трошкова превоза за више од 5% од уговорене цијене, а која је проузрокована промјеном цијена нафте и деривата нафте (гориво),

б) промјене таксе за одређене услуге, као што су: пристајање на лукама и аеродромима, пељарење и путничке таксе на аеродромима и

в) утицаја промјене девизног курса, ако та промјена утиче на повећање цијене аранжмана више од 5%.

(3) Агенција је обавезна да информира потрошача о повећању цијене када сазна за околности из става 2. овог члана.

(4) Ако агенција захтијева повећање цијене, потрошач има право да одустане од уговора о туристичком пакет-аранжману под условом да то одмах саопшти агенцији.

(5) Уговорена цијена не смије се повећати ни у којем случају у периоду од 20 радних дана прије уговореног датума поласка на путовање.

Члан 91.

(1) Прије него што почне путовање, потрошач може пренијети свој аранжман на другог потрошача који испуњава све услове за путовање, с тим да је обавезан да о томе у примјереном року обавијести агенцију.

(2) Други потрошач који преузима аранжман и његов претходник солидарно су одговорни агенцији за плаћање цијене и трошкова преношења уговорних обавеза.

(3) У случају из става 1. овог члана, агенција може захтијевати накнаду само трошкова који настану замјеном потрошача.

Члан 92.

(1) Потрошач може потпуно или дјелимично одустати од уговора о туристичком пакет-аранжману у било које вријеме прије поласка на путовање.

(2) Ако потрошач одустане од уговора о туристичком пакет-аранжману, агенција губи право на наплату уговорене цијене.

(3) Ако потрошач прије почињања путовања одустане од уговора о туристичком пакет-аранжману у примјереном року који се одређује с обзиром на врсту путовања у општим условима путовања агенције, агенција има право на накнаду административних трошкова, који не могу бити већи од 5% од вриједности аранжмана.

(4) У случају неблаговременог одустајања од уговора о туристичком пакет-аранжману, агенција може од потрошача захтијевати накнаду у одређеном проценту од уговорене

цијене, а проценат се утврђује сразмјерно периоду преосталом до почињања путовања и који мора бити економски оправдан.

(5) Ако потрошач одустане од уговора о туристичком пакет-аранжману због околности које није могао избјећи или отклонити и које би да су постојале у вријеме закључења уговора о туристичком пакет-аранжману представљале оправдан разлог да не закључи уговор, као и у случају ако потрошач обезбиједи одговарајућу замјену или замјену пронађе агенција, агенција има право искључиво на накнаду административних трошкова.

Члан 93.

(1) Ако прије уговореног дана почињања путовања агенција утврди да је принуђена да измијени поједине битне одредбе уговора о туристичком пакет-аранжману, као што су цијена, дестинација, превозно средство, карактеристике или категорија превоза, датум поласка, врста, локација, категорија или ниво удобности смјештаја, обавезна је да измјене без одгађања саопшти потрошачу, у писаној форми или на трајном носачу записа који је лако доступан потрошачу, да би потрошач донио одлуку у вези са измјеном уговора о туристичком пакет-аранжману.

(2) Ако је потрошач средством комуникације на даљину резервисао аранжман, агенција је обавезна да измјене из става 1. овог члана достави потрошачу средством комуникације на даљину којим је потрошач извршио резервацију.

(3) У случају из става 1. овог члана, потрошач има право да:

а) прихвати замјену уговореног путовања другим путовањем истог или бољег квалитета без обавезе потрошача да плати разлику у цијени,

б) прихвати замјену уговореног путовања другим путовањем слабијег квалитета и накнаду за разлику у цијени и

в) захтијева враћање уплаћених средстава по основу уговора о туристичком пакет-аранжману.

(4) Потрошач је обавезан да без одгађања обавијести агенцију о одлуци из става 3. овог члана, у писаној форми или на трајном носачу записа или средством комуникације на даљину којим је извршио резервацију.

(5) У случају раскида уговора о туристичком пакет-аранжману прије поласка на путовање, агенција је обавезна да потрошачу рефундира капару коју је уплатио, и то у року од 30 дана од дана пријема писаног обавјештења потрошача из става 4. овог члана.

(6) Агенција не може захтијевати од потрошача да плати накнаду штете у случају раскида уговора о туристичком пакет-аранжману прије поласка на путовање, а потрошач има и право да захтијева да му се исплати камата на његову уплаћену капару по стопи коју обрачунава комерцијална банка на тромјесечне депозите, и то за период од дана уплате капаре до дана отказивања уговора.

(7) Ако за вријеме извршења уговора о туристичком пакет-аранжману дође до измјена у аранжману, а потрошач се одлучи да раскине уговор о туристичком пакет-аранжману, у том случају потрошач сноси само реалне трошкове извршених услуга агенције до тренутка одустајања од аранжмана.

(8) У сваком случају, без обзира на врсту одлуке коју донесе, потрошач има право да тражи накнаду штете.

(9) О сваком пропусту у вези са извршењем уговора о туристичком пакет-аранжману који примијети на лицу мјеста потрошач је обавезан да обавијести пружаоца одговарајућих услуга и организатора и/или трговца на мало, у писаној форми или на било који други одговарајући начин, што је прије могуће.

Члан 94.

(1) Ако агенција након почињања путовања утврди да потрошачу нису пружене, односно да неће бити у могућности да потрошачу пружи услуге у складу са уговором о туристичком пакет-аранжману, обавезна је да понуди потро-

шачу друге одговарајуће услуге до окончања путовања без додатних трошкова за потрошача, као и да исплати евентуалну разлику у цијени између уговорених и пружених услуга.

(2) Ако пружање услуге из става 1. овог члана није могуће или потрошач не прихвати услугу из оправданих разлога, агенција је обавезна да потрошачу надокнади трошкове који су последица измјене након поласка на путовање, као и да обезбиди бесплатан повратак одговарајућим превозним средством у мјесто поласка или друго мјесто о којем се договори са потрошачем.

(3) Ако агенција не пружи потрошачу услуге из става 1. овог члана или ако не обезбиди бесплатан повратак одговарајућим превозним средством у мјесто поласка или друго мјесто о којем се договори са потрошачем, потрошач може да:

а) о свом трошку прибави друге одговарајуће услуге и
б) изврши повратак одговарајућим превозним средством у мјесто поласка или друго мјесто о којем се договори са агенцијом.

(4) У случају из става 3. овог члана агенција је дужна да потрошачу, на његов захтјев, надокнади трошкове.

Члан 95.

(1) Ако агенција организује боравак ученика или студента на школовању, односно на студијама у иностранству, обавезна је да обезбиди смјештај ученика, односно студента у одговарајућој породици или другом одговарајућем смјештају, у сарадњи са учеником, односно студентом и у складу са стандардима који се основано могу очекивати у земљи из које потиче.

(2) Агенција је обавезна да обезбиди ученику, односно студенту могућност редовног похађања наставе или обуке у току боравка у иностранству.

(3) Агенција је обавезна да најкасније у року од 14 дана од дана почињања путовања обавијести потрошача о имену, адреси и телефонском броју породице домаћина и имену, адреси и телефонском броју одговорног лица коме ученик, односно студент може да се обрати за помоћ у мјесту боравка у иностранству.

(4) Агенција је дужна да ученику, односно студенту пружи неопходне информације о култури, обичајима и начину живота у земљи домаћина.

(5) Ако агенција не испуни обавезе из ст. 3. и 4. овог члана, потрошач има право да прије почињања путовања без накнаде раскине уговор о туристичком пакет-аранжману.

(6) Терет доказивања испуњења обавеза из ст. 3. и 4. овог члана је на агенцији.

(7) Потрошач има право да раскине уговор о туристичком пакет-аранжману у било које вријеме прије путовања.

(8) У случају да потрошач раскине уговор о туристичком пакет-аранжману након почињања путовања, агенција је дужна да организује повратак ученика, односно студента у мјесто поласка.

(9) У случају да потрошач раскине уговор о туристичком пакет-аранжману након отпочињања путовања из разлога за које агенција не одговара, агенција има право на накнаду трошкова повратка ученика, односно студента.

Члан 96.

(1) Агенција и локални представник агенције дужни су да без одгађања:

а) одговоре на притужбе потрошача за вријеме трајања путовања и

б) отклоне свако одступање од уговора о туристичком пакет-аранжману на које потрошач укаже.

(2) У случају да одступање од уговора о туристичком пакет-аранжману на које потрошач укаже није отклоњено за вријеме трајања путовања, потрошач има право да захтијева сразмјерно умањење цијене.

(3) Ако одступање од уговора о туристичком пакет-аранжману на које потрошач укаже, а које није отклоњено за вријеме трајања путовања, представља неизвршење или дјелимично извршење уговорне обавезе у погледу њеног обима или квалитета, потрошач може да захтијева од агенције повраћај уплаћених средстава по основу уговора о туристичком пакет-аранжману.

(4) Потрошач не може да захтијева умањење цијене ако несавјесно пропусти да укаже на одступања између пружених и уговорених услуга.

Члан 97.

(1) Агенција је обавезна да реализује аранжман на начин који је уговорен.

(2) У случају да аранжман није реализован у складу са уговором о туристичком пакет-аранжману, потрошач може да захтијева од агенције отклањање недостатака у примјереном року.

(3) Ако агенција у примјереном року не отклони недостатке у реализацији уговора о туристичком пакет-аранжману у складу са чланом 96. овог закона, потрошач може да раскине уговор.

(4) Потрошач није дужан да агенцији остави примјерен рок за отклањање недостатака у реализацији уговора о туристичком пакет-аранжману, ако:

а) пружање друге одговарајуће услуге није могуће или ако агенција изричито одбије да пружи другу одговарајућу услугу и

б) нема интерес за отклањање недостатака у реализацији уговора.

(5) Агенција сноси трошкове повратка потрошача у мјесто поласка или друго мјесто о којем се договори са потрошачем и друге трошкове који настану због раскида уговора о туристичком пакет-аранжману.

Члан 98.

(1) Ако због догађаја за који нису одговорне уговорне стране испуњење обавезе агенције постане немогуће, престају и обавезе потрошача.

(2) Ако је у случају из става 1. овог члана потрошач предузео одређене радње у циљу испуњења своје уговорне обавезе, потрошач може захтијевати од агенције враћање уплаћених средстава по правилима о враћању стеченог без основа.

(3) Трошкове повратка потрошача у мјесто поласка или друго договорено мјесто, сноси уговорне стране у једнаким дијеловима, а друге трошкове који се односе на престанак уговора о туристичком пакет-аранжману сноси потрошач.

Члан 99.

(1) Ако агенција или треће лице које је у име агенције требало да изврши обавезу из уговора о туристичком пакет-аранжману не испуни, односно дјелимично испуни обавезу из уговора или ако касни са њеним испуњењем, потрошач може да захтијева накнаду штете, укључујући нематеријалну штету.

(2) Ако у случају из става 1. овог члана потрошач поднесе агенцији захтјев за накнаду штете из разлога што треће лице које је у име агенције требало да изврши обавезу из уговора о туристичком пакет-аранжману не испуни, односно дјелимично испуни обавезу из уговора или ако касни са њеним испуњењем, агенција је овлашћена да од трећег лица захтијева накнаду уплаћеног износа.

(3) Агенција се ослобађа одговорности из става 1. овог члана ако докаже да је неиспуњење, дјелимично испуњење или кашњење са испуњењем последица потрошачевог намјерног или крајње непажљивог поступања.

Члан 100.

(1) Потрошач је обавезан да агенцију и локалног представника агенције на коју је агенција упутила потрошача за случај потребе пружања одређене помоћи, у писаној фор-

ми или на други одговарајући начин, обавијести о недостацима извршених услуга, најкасније у року од 30 дана од дана утврђивања недостатака.

(2) Агенција је обавезна да прије отпочињања путовања, на јасан и разумљив начин, у писаној форми или на трајном носачу записа који је лако доступан потрошачу, обавијести потрошача о дужности из става 1. овог члана и могућим посљедицама пропуштања извршења те дужности.

(3) Агенција је обавезна да потрошачу омогући да се на једноставан и приступачан начин обраћа лицу одговорном за пријем притужби потрошача за вријеме трајања путовања.

(4) Ако агенција не испуни обавезе из ст. 2. и 3. овог члана, потрошач не може сносити штетне посљедице пропуштања да агенцију или локалног представника агенције на коју је агенција упутила потрошача за случај потребе пружања одређене помоћи обавијести о немогућности извршења уговора о туристичком пакет-аранжману.

(5) Ако потрошач пропусти да благовремено обавијести агенцију у року прописаном општим условима путовања агенције о недостацима пружених услуга не може захтијевати умањење цијене из члана 93. овог закона, раскид уговора из члана 94. овог закона и накнаду штете из члана 99. овог закона, осим ако се одговорност за пропуштање рока из става 1. овог члана не може ставити потрошачу на одговорност.

Члан 101.

Агенција је обавезна да потрошачу надокнади трошкове настале раскидом уговора о туристичком пакет-аранжману, осим у случају:

а) раскида уговора о туристичком пакет-аранжману због недовољног броја пријављених путника, ако је прије закључења уговора обавијестила потрошача да је извршење путовања условљено бројем пријављених путника и да рок за обавјештавање потрошача о раскиду не може бити краћи од пет дана од дана почињања путовања и

б) престанка уговора о туристичком пакет-аранжману због немогућности испуњења уговорних обавеза за који нису одговорне уговорне стране, при чему се велики број пријављених путника не сматра као немогућност испуњења.

Члан 102.

(1) Потрошач нема право да прими накнаду за неизвршење уговора о туристичком пакет-аранжману од агенције у сљедећим случајевима:

а) ако је уговор о туристичком пакет-аранжману отказан због недовољног броја учесника под условом да је потрошач био унапријед информисан о тој клаузули уговора и

б) ако је уговор о туристичком пакет-аранжману отказан због више силе као посљедице непредвиђеног и изузетног догађаја чије су посљедице такве природе да се нису могле избјећи, нити предвидјети и поред дужне пажње.

(2) У смислу става 1. тачка б) овог члана пребукирање капацитета се не сматра вишом силом.

Члан 103.

(1) Агенција је обавезна да предузме све неопходне мјере у случају раскида уговора о туристичком пакет-аранжману, а посебно у вези са повратком потрошача ако је повратна карта била уговорена.

(2) Агенција сноси све остале трошкове у случају из става 1. овог члана.

Члан 104.

(1) Организатор путовања и субагент солидарно су одговорни потрошачу за извршење уговорених услуга, као и за штету насталу усљед неизвршења уговора о туристичком пакет-аранжману, чак и у случају када је уговор закључио субагент у своје име, а за рачун организатора путовања.

(2) Лица која пружају услуге током путовања на захтјев агенције или лице које наручи те услуге одговорни су потрошачу за извршење тих услуга, као и за штету насталу због неизвршења или непотпуног извршења услуге, а потрошач има право да упути одштетни захтјев било којем од наведених лица.

(3) На гаранцију трговца за услуге из уговора о туристичком пакет-аранжману које нису извршене због неспособности плаћања трговца, сходно се примјењују правила о активирању јемства према закону који уређује област туризма.

XIV - ВРЕМЕНСКО КОРИШЋЕЊЕ НЕПОКРЕТНОСТИ У ТУРИЗМУ

Члан 105.

(1) За временско коришћење непокретности у туризму, у смислу овог закона, закључују се сљедећи уговори: уговор о временски подијељеном коришћењу непокретности, уговор о дугорочном производу за одмор, уговор о препродаји, уговор о размјени (у даљем тексту: уговори о временском коришћењу непокретности у туризму) и споредни уговор.

(2) Уговор о временски подијељеном коришћењу непокретности је уговор који траје до једне године и којим потрошач стиче, уз накнаду, право да користи једну или више смјештајних јединица у угоститељском објекту за смјештај за ноћење у количини већој од једног периода зауземања.

(3) Уговор о дугорочном производу за одмор је уговор који траје до једне године и којим потрошач првенствено, уз накнаду, стиче право да добије попуст или другу погодност у вези са смјештајем, одвојено или заједно са путовањем или другим услугама.

(4) Уговор о препродаји је уговор којим трговац, уз накнаду, помаже потрошачу да прода или купи временски подијељено коришћење смјештајне јединице у угоститељском објекту за смјештај или дугорочни производ за одмор.

(5) Уговор о размјени је уговор којим се потрошач, уз накнаду, прикључује систему размјене који му дозвољава приступ смјештају за ноћење или другим услугама у замјену за допуштање другим лицима да временски ограничено уживају у погодностима које произлазе из његовог уговора о временски подијељеном коришћењу непокретности.

(6) Споредни уговор је уговор којим потрошач прибавља услуге које су у вези са уговором о временски подијељеном коришћењу непокретности или уговором о дугорочном производу за одмор, а које пружа трговац или треће лице по основу аранжмана између трећег лица и трговца.

Члан 106.

(1) Трговац је дужан да потрошача у примјереном року прије закључења уговора о временском коришћењу непокретности у туризму тачно и потпуно обавијести о подацима наведеним у стандардним информативним обрасцима за уговоре.

(2) Обавјештења из става 1. овог члана трговац је дужан да достави потрошачу без накнаде, у писаној форми или на трајном носачу записа који је лако доступан потрошачу, на јасан и разумљив начин.

(3) Министар трговине и туризма (у даљем тексту: министар) правилником прописује садржај стандардних информативних образаца за уговоре о временском коришћењу непокретности у туризму.

Члан 107.

(1) Информативни обрасци из члана 106. став 3. овог закона чине саставни дио уговора о временском коришћењу непокретности у туризму и не могу се мијењати осим ако се уговорне стране о томе изричито сагласе или ако су измјене настале због неуобичајених и непредвидивих околности ван контроле трговца чије посљедице нису могле бити избјегнуте и у случају дужне пажње.

(2) Евентуалне измјене података из информативних образаца из члана 106. став 3. овог закона морају се предочити потрошачу прије закључења уговора о временском коришћењу непокретности у туризму, на папиру или другом трајном носачу података приступачном потрошачу, уз обавезу да се измјене назначе у уговору.

Члан 108.

(1) Приликом оглашавања уговора о временском коришћењу непокретности у туризму, трговац је дужан да обавијести потрошача о условима и начину за добијање обавјештења из члана 106. овог закона.

(2) У случају да приликом промотивног или продајног догађаја, трговац нуди лично потрошачу да закључе уговоре о временском коришћењу непокретности у туризму, обавезан је да јасно истакне промотивну или продајну сврху тог догађаја.

(3) Трговац мора омогућити да обавјештење из члана 106. овог закона буде доступно потрошачу за вријеме трајања промотивног или продајног догађаја.

Члан 109.

(1) Уговори о временском коришћењу непокретности у туризму се закључују у писаној форми или на трајном носачу записа.

(2) Трговац је дужан да након потписивања уговора о временском коришћењу непокретности у туризму потрошачу преда најмање један примјерак потписаног уговора.

(3) У случају закључења уговора о временском коришћењу непокретности у туризму, подаци из члана 106. овог закона постају саставни дио уговора, обавезују трговца и не могу се мијењати, осим ако уговорне стране изричито уговоре другачије или ако промјене настану усљед више силе.

(4) Трговац је дужан да у примјереном року прије закључења уговора о временском коришћењу непокретности у туризму, обавијести потрошача о свакој промјени података из члана 106. овог закона, у писаној форми или на трајном носачу записа, који је лако доступан потрошачу.

(5) Трговац је дужан да у уговорима о временском коришћењу непокретности у туризму изричито наведе сваку промјену података из члана 106. овог закона, која настане у периоду од обавјештавања потрошача о подацима до закључења уговора.

Члан 110.

(1) Уговори о временском коришћењу непокретности у туризму поред података из члана 106. овог закона морају да садрже најмање:

- а) податке о датуму и мјесту закључења уговора,
- б) име, пребивалиште и потпис потрошача и
- в) пословно име (фирма), односно име, пребивалиште, односно сједиште и потпис трговца, односно име, пребивалиште и потпис овлашћеног лица трговца.

(2) Трговац је дужан да у примјереном року прије закључења уговора потрошача изричито обавијести о:

- а) праву потрошача на једностранни раскид уговора,
- б) року у коме потрошач може да једностранно раскине уговоре и
- в) забрани наплате цијене унапријед прије истека рока у коме потрошач може да једностранно раскине уговоре о временском коришћењу непокретности у туризму.

(3) Потрошач мора да одвојено од потписивања уговора потпише уговорне одредбе које се односе на права потрошача из става 2. овог члана.

(4) Образац о једностраном раскиду уговора о временском коришћењу непокретности у туризму саставни је дио уговора.

(5) Министар правилником прописује садржај и изглед обрасца о једностраном раскиду уговора о временском коришћењу непокретности у туризму.

Члан 111.

(1) Потрошач може да једностранно раскине уговоре о временском коришћењу непокретности у туризму, без обавезе да наведе разлоге за раскид, у року од 14 дана о дана пријема закључених уговора.

(2) У случају истовременог закључења уговора из члана 105. ст 2, 3. и 4. овог закона и уговора о размјени, рок за једностранни раскид уговора рачуна се од дана пријема закљученог уговора о омогућавању размјене временски подијељеног коришћења непокретности.

Члан 112.

(1) Ако трговац није доставио потрошачу образац о једностраном раскиду уговора о временском коришћењу непокретности у туризму у писаној форми или на трајном носачу записа, потрошач може да једностранно раскине уговоре, односно предуговоре у року од годину дана и 14 дана од дана пријема закљученог уговора, односно предуговора.

(2) Ако трговац достави потрошачу образац за једностранни раскид уговора о временском коришћењу непокретности у туризму прије истека годину дана од дана када је потрошач примио примјерак закључених уговора, односно предуговора, рок за једностранни раскид уговора из члана 111. овог закона рачуна се од дана када је потрошач примио образац о једностраном раскиду уговора.

(3) Ако трговац не обавијести потрошача о подацима из члана 106. овог закона у писаној форми или на трајном носачу записа, потрошач има право да једностранно раскине уговоре о временском коришћењу непокретности у туризму, односно предуговоре у року од три мјесеца и 14 дана од дана када је примио примјерак закључених уговора, односно предуговора.

(4) Ако трговац достави потрошачу обавјештење о подацима из члана 106. овог закона прије истека три мјесеца од дана када је потрошач примио примјерак закљученог уговора о временском коришћењу непокретности у туризму, односно предуговора, рок за једностранни раскид уговора из члана 111. овог закона рачуна се од дана када је потрошач примио обавјештење.

Члан 113.

(1) Изјава којом потрошач једностранно раскида уговоре о временском коришћењу непокретности у туризму производи правно дејство ако је дата у писаној форми или на трајном носачу записа.

(2) Изјаву из става 1. овог члана потрошач је обавезан да достави трговцу на обрасцу за једностранни раскид уговора о временском коришћењу непокретности у туризму, осим у случају из члана 112. став 1. овог закона.

(3) Изјава из става 2. овог члана сматра се благовременом ако је послата прије истека рока за једностранни раскид уговора.

Члан 114.

(1) Једностранним раскидом уговора о временском коришћењу непокретности у туризму, односно предуговора, престају обавезе уговорних страна да изврше, односно закључе уговоре.

(2) Потрошач има право да једностранно раскине уговоре о временском коришћењу непокретности у туризму без накнаде трошкова и није дужан да плати услуге које су му пружене прије једностраног раскида уговора, односно предуговора.

(3) Ако потрошач једностранно раскине уговоре о временском коришћењу непокретности у туризму, сматра се да су раскинути сви повезани уговори без обавезе плаћања било каквих трошкова од потрошача, укључујући уговор о кредиту без обзира да ли је потрошачу кредит одобрио трговац или треће лице.

(4) Ако је потрошачу кредит одобрило треће лице, трговац је дужан да о једностраном раскиду уговора обавијести даваоца кредита.

(5) Уколико потрошач раскине уговор о временском коришћењу непокретности у туризму, трговац је дужан да му без одгађања врати плаћени износ новца, а најкасније у року од 15 дана од дана када је примио писано обавјештење од потрошача.

Члан 115.

(1) Приликом закључења уговора из члана 105. ст. 2, 3. и 4. овог закона забрањено је уговарање плаћања, пружања средстава обезбјеђења, изричитог признања дуга или другог извршења обавезе према трговцу или трећем лицу прије истека рока за једнострану раскид уговора.

(2) Приликом закључења уговора о препродаји, забрањено је уговарање плаћања, пружања средстава обезбјеђења, изричитог признања дуга или другог извршења обавезе према трговцу или трећем лицу прије његовог извршења, односно прије него што је препродаја извршена.

Члан 116.

(1) У случају закључења уговора о дугорочном производу за одмор, плаћање цијене врши се само у ратама, у једнаким годишњим износима за вријеме трајања уговора.

(2) Укупан износ који је потрошач обавезан да уплати, укључујући чланарину, обрачунава се у једнаким годишњим ратама.

(3) Трговац је дужан да потрошачу пошаље захтјев за плаћање сваке рате у писаној форми или на трајном носачу записа, најкасније 14 дана прије дана њеног доспијећа.

(4) Након исплате прве рате, потрошач може без камате да раскине уговор о дугорочном производу за одмор достављањем обавјештења о једностраном раскиду уговора трговцу, у року од 14 дана од дана пријема захтјева за плаћање наредне рате.

Члан 117.

(1) Трговац је обавезан да потрошачу пружи помоћ приликом препродаје временски подијељеног коришћења непокретности, односно дугорочног производа за одмор.

(2) Ако трговац не пружи потрошачу помоћ на начин из става 1. овог члана, потрошач може да захтијева од трговца да откупи временски подијељено коришћење непокретности или дугорочног производа за одмор.

Члан 118.

На гаранцију трговца за услуге из уговора о временски подијељеном коришћењу непокретности које нису извршене због неспособности плаћања трговца сходно се примјењују правила о активирању банкарске гаранције према прописима из области туризма.

Члан 119.

Трговац, лица која по налогу трговца учествују у продаји временски подијељеног коришћења непокретности, лица којима је трговац повјерио обављање одређених послова из уговора о продаји временски подијељеног коришћења непокретности, остали трговци који учествују у продаји услуга временски подијељеног коришћења непокретности, као и посредници у продаји услуга временски подијељеног коришћења непокретности солидарно су одговорни потрошачу за извршење и за правне посљедице неизвршења уговорних обавеза.

XV - НОСИОЦИ ЗАШТИТЕ ПОТРОШАЧА

Члан 120.

У смислу овог закона субјекти одговорни за заштиту потрошача у Републици су:

- а) Влада Републике Српске (у даљем тексту: Влада),
- б) Министарство,
- в) други републички органи управе у оквиру своје надлежности утврђене законом који уређује стварну надлежност органа управе,
- г) агенције, фондови и регулаторна тијела у оквиру своје надлежности у складу са законом којим се уређују њихове надлежности,

- д) органи јединица локалне самоуправе,
- ђ) Привредна комора Републике Српске и Занатско-предузетничка комора Републике Српске,
- е) удружења за заштиту потрошача,
- ж) образовне институције и медији,
- з) Републичка управа за инспекцијске послове Републике Српске и други надлежни инспекцијски органи,
- и) Омбудсман у осигурању и
- ј) Омбудсман за банкарски систем.

Члан 121.

(1) Влада, на приједлог Министарства, доноси Програм за заштиту потрошача у Републици (у даљем тексту: Програм).

(2) Програмом се утврђују циљеви политике заштите потрошача, начин и динамика остваривања тих циљева, субјекти овлашћени за реализацију Програма, финансијска средства и други елементи значајни за остваривање заштите потрошача.

(3) Програм се доноси за период од двије године.

Члан 122.

Министарство је надлежно да у области заштите потрошача:

- а) предлаже Влади Програм,
- б) брине се о реализацији Програма,
- в) проучава и даје приједлоге који се односе на политику заштите потрошача,
- г) сарађује са удружењима за заштиту потрошача и прати њихов рад,
- д) води евиденцију удружења и савеза за заштиту потрошача у Републици,
- ђ) прати стање у области заштите потрошача и у оквиру своје надлежности предлаже надлежним органима измјене прописа у вези са заштитом потрошача,
- е) координира рад надлежних органа из члана 120. став 1. т. в) до ј) овог закона на изради Програма и Годишњег програма за заштиту потрошача у БиХ,
- ж) сарађује и размјењује информације и податке са свим субјектима одговорним за заштиту потрошача у Републици,
- з) врши расподјелу финансијских средстава за реализацију послова из области заштите потрошача и
- и) врши и друге послове у складу са законом.

Члан 123.

(1) Дјелатност заштите потрошача обављају удружења за заштиту потрошача, која уписом у регистар код надлежног суда у складу са законом стичу својство правног лица.

(2) Удружења за заштиту потрошача су удружења основана у складу са законом којим се уређује оснивање и правни положај удружења, а чија област дјеловања је остваривање циљева заштите потрошача.

(3) Удружења за заштиту потрошача морају дјеловати независно од трговца и не смију стицати финансијска средства од трговца.

(4) Удружења за заштиту потрошача дјелују на нивоу јединице локалне самоуправе и републичком нивоу.

(5) Удружења за заштиту потрошача из става 1. овог члана могу се удруживати у савезе удружења за заштиту потрошача ради заједничког дјеловања на остваривању интереса потрошача у Републици.

Члан 124.

(1) Поједине послове утврђене Програмом могу вршити удружења и савези за заштиту потрошача који су уписани у евиденцију Министарства.

(2) У циљу усмјеравања и подстицања рада удружења за заштиту потрошача у буџету Републике могу се планирати средства за финансирање:

а) планских активности удружења за заштиту потрошача, као што су: семинари, брошуре, промотивни материјали, едукација, подршка регионалних скупова,

б) пројеката у области заштите потрошача и

в) материјалних трошкова рада удружења за заштиту потрошача.

(3) Садржај, начин и облик вођења евиденције прописује министар.

(4) Послови из ст. 1. и 2. овог члана додјељују се на основу јавног конкурса, који расписује Министарство.

(5) Министар правилником прописује критеријуме за расподјелу финансијских средстава за реализацију послова из области заштите потрошача.

(6) Јединице локалне самоуправе подржавају активности удружења и савеза потрошача у складу са својим надлежностима и могућностима.

Члан 125.

У оквиру својих програмских активности и циљева, удружења за заштиту потрошача:

а) брину се о заштити појединачних и заједничких интереса потрошача,

б) дају савјете и пружају друге врсте помоћи за остваривање права потрошача,

в) информишу потрошаче о цијенама, квалитету, контроли и безбједности производа и услуга,

г) спровode испитивања и врше упоредне анализе производа и услуга посредством акредитованих, односно овлашћених тијела за оцјењивање усаглашености у складу са посебним прописима и о резултатима информишу јавност,

д) достављају надлежним органима информације о трговцима или даваоцима услуга који продају производе или пружају услуге који не одговарају прописаним условима у погледу безбједности и квалитета производа и услуга,

ђ) сарађују са свим надлежним органима из члана 120. овог закона,

е) доносе годишњи план рада,

ж) учествују у изради Програма,

з) заступају потрошача у вансудском поступку за заштиту права потрошача и

и) дају примједбе и приједлоге приликом доношења прописа из области заштите потрошача.

XVI - ЗАШТИТА ПРАВА ПОТРОШАЧА

Члан 126.

(1) Заштита права потрошача у смислу овог закона остварује се у вансудском и у судском поступку.

(2) Вансудска заштита права потрошача из овог закона остварује се пред надлежним инспекцијским органима и органима за арбитражно рјешавање спорова, уз услов да је потрошач претходно поступио по чл. 25, 26, 27, 31. и 51. овог закона.

(3) Судска заштита права потрошача из овог закона остварује се пред надлежним судом.

Члан 127.

(1) Уколико трговац не удовољи оправданом захтјеву потрошача, потрошач се може обратити Републичкој управи за инспекцијске послове и надлежним инспекцијским органима јединица локалне самоуправе ради заштите својих права у року од 90 дана од дана сазнања за учињену повреду или угрожавања права, а најкасније у року од шест мјесеци од дана учињене повреде, односно угрожавања права.

(2) Осим органа из става 1. овог члана, потрошач се може својим захтјевом обратити и другим надлежним органима који су посебним прописима овлашћени да поступају по захтјевима за заштиту права потрошача.

(3) Органи из ст. 1. и 2. овог члана дужни су да размотре захтјев за заштиту права потрошача из своје надлежности, те о предузетим радњама и мјерама писано обавијесте потрошача у року од 15 дана од дана пријема захтјева за заштиту права.

Члан 128.

(1) Потрошачки спор је сваки спор који произлази из уговорног односа трговца и потрошача.

(2) Потрошачки спор може се ријешити вансудским путем.

(3) Стране у поступку вансудског рјешавања потрошачких спорова су равноправне.

Члан 129.

(1) За повреде права потрошача из овог закона вансудска заштита права остварује се при Арбитражном одбору за потрошачке спорове који се оснива при Привредној комори Републике Српске и Арбитражном одбору за потрошачке спорове који се оснива при Занатско-предузетничкој комори Републике Српске (у даљем тексту: Одбор).

(2) Одбор из става 1. овог члана неће рјешавати спорове који настану услед:

а) смрти, тјелесне повреде или нарушеног здравља потрошача,

б) пружања здравствених или правних услуга потрошачу и

в) преноса права на непокретностима.

(3) Одбор из става 1. овог члана не рјешава спорове чија је вриједност већа од 10.000,00 КМ.

Члан 130.

(1) Поступак пред Одбором може се покренути под условом да се спор између трговца и потрошача претходно покушао споразумно ријешити.

(2) Поступак пред Одбором покреће се тужбом потрошача.

(3) У поступку пред Одбором потрошач наступа самостално или га у истом поступку, уз претходно дату сагласност потрошача, може заступати удружење за заштиту потрошача које је уписано у евиденцију Министарства.

(4) Министар правилником прописује услове и критеријуме за удружења за заштиту потрошача која заступају права потрошача у поступку пред Одбором.

Члан 131.

(1) Привредна комора Републике Српске и Занатско-предузетничка комора Републике Српске врше стручне и административне послове, те обезбјеђују просторије и друге техничке услове за рад Одбора.

(2) Коморе из става 1. овог члана својим интерним актима уређују питања састава Одбора, начин избора чланова Одбора, начин рада, правила и трошкове поступка пред Одбором.

Члан 132.

(1) Чланови Одбора су дужни да спровode поступак независно и непристрасно и не смију наступати као представници страна у спору, нити од њих примати или тражити упутства.

(2) Чланови Одбора дужни су да чувају као тајну информације које сазнају у поступку.

(3) Приликом избора, чланови Одбора су дужни да потпишу изјаву о прихватању услова из ст. 1. и 2. овог члана.

Члан 133.

Одлука Одбора не утиче на право потрошача да своја права остварује у судском поступку.

Члан 134.

(1) Одбор је дужан да годишњи извјештај о раду достави Министарству, најкасније до 31. марта текуће године за претходну годину.

(2) Извјештај из става 1. овог члана објављује се на интернет страници Министарства.

Члан 135.

(1) Надлежни суд ће својим актом наредити престанак било какве радње или праксе која је у супротности са одредбама овог закона или других прописа, а који штете заједничким интересима потрошача.

(2) Надлежни органи из члана 120. став 1. т. б), в), г), д), е) и з) овог закона овлашћени су да покрену поступак пред надлежним судом за доношење акта из става 1. овог члана.

Члан 136.

(1) Поступак из члана 135. став 1. овог закона спроводи се по одредбама хитног поступка.

(2) Суд има овлашћења да наложи објављивање пресуде у цијелости или дјелимично у медијима или да затражи од тужене стране да у том смислу да своју изјаву.

(3) Суд може одлучити о наметању финансијских санкција за сваки дан кашњења у испуњењу судске одлуке.

(4) У случају кршења одредаба које се односе на презентовање уговора или на постављање непоштених одредаби у потрошачким уговорима, поступак пред надлежним судом може бити покренут заједнички или појединачно против већег броја трговаца из истог економског сектора или њихових асоцијација које користе или препоручују исту праксу или постављање сличних непоштених одредаба у потрошачким уговорима.

(5) У истом поступку субјекти одговорни за заштиту потрошача из члана 120. став 1. т. б), в), г), д), е) и з) овог закона имају овлашћења да захтијевају надокнаду штете нанесене колективним интересима потрошача.

XVII - НАДЗОР

Члан 137.

(1) Надзор над примјеном овог закона врши Министарство, министарство надлежно за послове здравља, министарство надлежно за послове пољопривреде, шумарства и водопривреде, министарство надлежно за послове индустрије, енергетике и рударства, министарство надлежно за послове саобраћаја, министарство надлежно за послове просторног уређења, грађевинарства и екологије, министарство надлежно за послове просвјете, као и министарство надлежно за послове финансија.

(2) Инспекцијски надзор над примјеном одредаба овог закона или прописа донесених за његово спровођење врши Републичка управа за инспекцијске послове посредством републичких инспектора надлежних за вршење инспекцијског надзора у одговарајућој области, односно надлежних инспектора у јединицима локалне самоуправе у одговарајућој области, у складу са законом.

Члан 138.

У вршењу инспекцијског надзора надлежни инспектор има сва права, дужности и овлашћења која су прописана овим законом и законима којима се уређује инспекцијски надзор.

Члан 139.

(1) Ако надлежни инспектор у вршењу надзора утврди да је трговац одбио да поступи по основаној рекламацији потрошача из чл. 25, 26, 27, 31. и 51. овог закона, донијеће рјешење којим ће трговцу наложити да испуни захтјев потрошача, одредити начин испуњења захтјева и рок за поступање.

(2) На начин из става 1. овог члана надлежни инспектор поступа и када продавац или произвођач не испуњава услове из гарантног листа у складу са овим законом и посебним прописом.

Члан 140.

(1) Надлежни инспектор ће донијети рјешење којим наређује обустављање продаје производа до отклањања утврђених неправилности ако установи да трговац или давалац услуге:

а) продаје производе за које није обезбиједио одговарајућу документацију прописану чланом 23. став 1. овог закона, као и резервне дијелове, континуирани технички сервис, односно одржавање и поправку, у складу са овим законом,

б) продаје производе са недостатком који нису обиљежени на прописан начин,

в) продаје производе који немају декларацију или декларација не садржи прописане податке,

г) продајну цијену производа, односно услуге није видљиво истакао или није истакнута у службеној валути БиХ,

д) распродају производа није објавио на начин уобичајен у мјесту продаје,

ђ) производ на распродаји није јасно и видљиво означен цијеном прије и цијеном након снижења,

е) највећи проценат снижења цијена производа на распродаји не износи најмање једну петину вриједности свих производа на распродаји,

ж) производ који је на распродаји, јер му ускоро истиче рок употребе, нема видљиво истакнут крајњи рок употребе,

з) путем распродаје продаје производ са недостатком или грешком и није такав производ физички одвојио од редовне продаје исправног производа и видљиво истакнуо да је ријеч о продаји производа са недостатком или грешком, те сваки појединачни производ посебно означио и

и) продаје производе којима ускоро истиче рок употребе и није такве производе физички одвојио од редовне продаје осталих производа и видљиво истакао да је ријеч о продаји производа којима ускоро истиче рок употребе.

(2) Ако надлежни инспектор утврди недостатке из става 1. овог члана, донијеће рјешење којим ће одредити рок до када је трговац дужан да отклони утврђени недостатак.

(3) Ако трговац не отклони утврђени недостатак у року који је одређен у рјешењу инспектора, инспектор ће донијети рјешење о забрани продаје производа, односно пружања услуга.

(4) Забрана из става 3. овог члана траје до отклањања недостатака због којих је та мјера изречена рјешењем надлежног инспектора.

Члан 141.

Надлежни инспектор ће донијети рјешење којим забрањује продају производа ако у вршењу надзора установи да трговац или давалац услуге:

а) продаје производе или пружа услуге које нису сигурне по живот и здравље потрошача и животну средину,

б) продаје производе или пружа услуге здравствено или хигијенски неисправних производа, производа којима је истекао рок употребе,

в) продаје производе у амбалажи штетној по здравље потрошача или животну средину, односно ако је паковање и препакивање производа учињено на начин којим није обезбијеђено очување здравствене и хигијенске исправности и квалитет производа,

г) продаје играчке и друге производе намијењене дјеци, а направљени су од материјала који могу штетно дјеловати на здравље дјеце или ти производи не садрже видно упозорење о опасностима при коришћењу, односно ограничењу коришћења и

д) прописани рок употребе није јасно, видљиво и читко назначен на омоту производа.

Члан 142.

(1) Против рјешења из чл. 139, 140. и 141. овог закона може се изјавити жалба у року од осам дана од дана достављања рјешења, надлежном другостепеном органу у одговарајућој управној области, из члана 137. став 1. овог закона у складу са законом који уређује област републичке управе.

(2) Жалба из става 1. овог члана не одгађа извршење рјешења надлежног инспектора.

XVIII - КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 143.

(1) Новчаном казном од 3.000 КМ до 15.000 КМ казниће се за прекршај трговац као правно лице ако:

а) производи намијењени потрошачима нису сигурни по живот и здравље потрошача и животну средину, односно не одговарају здравственим, хигијенским, еколошким и другим условима у складу са законима којима се уређује здравствена исправност производа, хране, законом којим се уређује заштита природе и животне средине, важећим стандардима, техничким и другим прописима (члан 8),

б) продаје производ, односно пружа услугу потрошачу на начин који је у супротности са професионалном пажњом и добрим пословним обичајима (члан 13. став 1),

в) не испоручи потрошачу плаћени производ или услугу (члан 13. став 5),

г) распродају производа не објави на уобичајен начин на мјесту продаје (члан 14. став 1),

д) нуди изван продајних просторија, појединачно или са другим производима, млијеко, другу храну и пиће за новорођенчад и одојчад, као и прибор за коришћење тих производа, којима се замјењује природан начин исхране, односно ако продаје играчке и друге производе намијењене дјеци који су направљени од материјала који може штетно дјеловати на здравље дјеце (члан 17. ст. 1. и 2),

ђ) уз продају производа нуди доставу производа у кућу или стан потрошача или неко друго мјесто, а потрошачу производ не достави у исправном стању, уговореног квалитета и количине као и у договореном року, те му том приликом не уручи сва припадајућа документа, уз обавезно издавање потврде о пријему производа у писаној форми (члан 20. став 1),

е) не сачува сва својства производа који је намијењен продаји на начин утврђен важећим прописима о квалитету производа или препоруци произвођача, а нарочито производа који има ограничен рок употребе (члан 21. став 1),

ж) не води Књигу рекламија (члан 25. став 1),

з) пружа јавну услугу, а не омогући потрошачу коришћење јавне услуге под једнаким условима, без дискриминације (члан 46. став 3),

и) са потрошачем не закључи уговор у писаној форми у складу са чланом 48. став 3. овог закона,

ј) потрошачу обустави пружање јавне услуге до окончања судског или вансудског поступка, а рачун за пружену јавну услугу се оспорава у судском или вансудском поступку, а потрошач уредно плаћа све слједеће неспорне рачуне, односно ако је трговац обуставио пружање јавне услуге прије него што је од надлежног органа обавијештен о покретању поступка (члан 53. ст. 1. и 2),

к) врши испоруку потрошачу производа или услуге коју потрошач није наручио, ако таква испорука захтијева плаћање (члан 67. став 1),

л) послује као туристичка агенција која обавља послове организатора путовања (организатор путовања) и туристичка агенција која посредује у организацији туристичког путовања (субагент), а са сваким потрошачем не закључи уговор о туристичком пакет-аранжману (члан 84. став 1),

љ) не закључи уговор о временском коришћењу непокретности на начин из члана 109. став 1. овог закона и

м) у вријеме закључења уговора о временском коришћењу непокретности у туризму уговори плаћање, пружања средстава обезбјеђења, изричитог признања дуга или другог извршења обавезе према трговцу или трећем лицу прије истека рока за једнострани раскид уговора, односно уговори плаћање, пружања средстава обезбјеђења, изричитог признања дуга или другог извршења обавезе према трговцу или трећем лицу прије закључења уговора о временском подијељеном коришћењу непокретности, односно прије него што трговац на други начин испуни обавезе из уговора о препродаји (члан 115. ст. 1. и 2).

(2) Новчаном казном од 1.000 КМ до 5.000 КМ казниће се за прекршај из става 1. овог члана одговорно лице у правном лицу.

(3) Новчаном казном од 1.500 КМ до 7.000 КМ казниће се за прекршај из става 1. овог члана трговац организован као предузетник.

Члан 144.

(1) Новчаном казном од 2.000 КМ до 10.000 КМ казниће се за прекршај трговац као правно лице ако:

а) потрошачима испоручује производе или пружа услуге, а не послује на једном од језика конститутивних народа који је у службеној употреби у Републици и у писаним документима не користи пословно име и сједиште, или скраћено пословно име и сједиште како је уписано у одговарајући регистар (члан 7),

б) продаје производе потрошачима који у предвиђеном року трајања и у складу са сврхом и прописаним условима чувања и коришћења могу угрозити живот и здравље потрошача, животну средину или могу да нанесу штету имовини потрошача (члан 10),

в) даје личне податке о потрошачу трећим лицима, без претходног одобрења потрошача (члан 12),

г) не продаје производе, односно не пружа услуге свим потрошачима под истим условима (члан 13. став 3),

д) врши дискриминацију потрошача на начин из члана 13. став 6. овог закона,

ђ) не назначи разлоге распродаје на продајном мјесту и ако на производу на распродаји није јасно и видљиво означена цијена прије и цијена након снижења (члан 14. став 2),

е) производ који је на распродаји, а којем ускоро истиче рок употребе, нема видљиво истакнут крајњи рок употребе, односно ако производи са посебним техничким својствима немају пратећу документацију (члан 15. ст. 1. и 3),

ж) на распродаји физички не одвоји производ са недостатком или грешком од редовне продаје исправног производа и видљиво не истакне да је ријеч о продаји производа са недостатком или грешком, те сваки појединачни производ посебно не означава (члан 16. став 1),

з) продаје производе којима ускоро истиче рок употребе, а такав производ физички не одвоји од редовне продаје осталих производа и видљиво не истакне да је ријеч о продаји производа којима ускоро истиче рок употребе (члан 16. став 3),

и) играчке и други производи не садрже видна упозорења о опасностима за дјецу при коришћењу производа, као и упозорења о ограничењу коришћења производа намијењених дјеци до одређених година живота (члан 17. став 3),

ј) видљиво не истакне цијену за јединицу мјере производа, назив и тип производа (члан 18. став 2),

к) за производе у расутом стању не истакне цијену за јединицу мјере на паковању или непосредно поред производа (члан 18. став 6),

л) приликом пружања услуга потрошачу испоручује резервне дијелове, а не назначи цијену резервних дијелова и ако продаје умјетничка дјела или антиквитете, а на производ не стави ознаку на основу које се цијена производа може провјерити у цјеновнику (члан 18. ст. 7. и 8),

љ) се не придржава продајне цијене (члан 18. став 12),
 м) рок није јасно, видљиво и читко означен на омоту производа који има прописани рок употребе (члан 21. став 2),

н) продаје производ који због својих својстава не одговара уобичајеној употреби и прописаном квалитету (члан 21. став 3),

њ) исправе нису написане јасно, видљиво и читко на једном од језика конститутивних народа који је у службеној употреби у Републици (члан 23. став 2),

о) производ продаје са оригиналним омотом или амбалажом, а на захтјев потрошача производ посебно не замота (члан 24. став 1),

п) у продајном објекту видно не истакне Књигу рекламација (члан 25. став 3),

р) не поступи у складу са чланом 26. став 1, чланом 27. став 1. и чланом 28. став 1. овог закона,

с) не преузме производ од потрошача о свом трошку и не пошаље га на сервис, те га исправног не врати потрошачу (члан 30),

т) не поступи у складу са чланом 31. став 1. овог закона,

ћ) декларација не садржи податке из члана 33. став 3. овог закона,

у) за технички сложене производе не утврди и у техничком упутству не наведе рок обезбијењеног сервисирања и не изврши снабдијевање тржишта резервним дијеловима, прибором и другим производима без којих се тај производ не може употребљавати према предвиђеној намјени (члан 36. став 1),

ф) овлашћене сервисе и тржиште редовно не снабдијева потребном врстом и количином резервних дијелова (члан 37. став 1),

х) поступи супротно члану 40. став 4. овог закона и потрошачу не саопшти битне информације, односно ако поступи супротно чл. 39, 41. и 42. овог закона,

ц) за пружену јавну услугу, благовремено и без накнаде потрошачу не изда одговарајући рачун, који садржи све потребне податке и не омогућавају потрошачу провјеру обрачуна пружене услуге (члан 46. став 4),

ч) у најмање једном гласилу који се дистрибуира на цијелој територији Републике не објави услове и промјене услова из члана 47. став 1. овог закона (члан 47. став 2),

ц) не обрачунава потрошњу електричне енергије, топлотне енергије, гаса, воде и слично, на основу стварних испорука, читаних на мјерном уређају потрошача (члан 49. став 1),

ш) рачун за пружене телекомуникацијске услуге не садржи све потребне податке који потрошачу омогућавају провјеру исправности обрачуна пружених услуга (позивни број са којим је остварена веза, вријеме трајања позива, број импулса и износ) у обрачунском периоду и ако се рачун за пружање јавне услуге потрошачу не достави посебно за сваку услугу (члан 50. ст. 1. и 2),

аа) ако поступи супротно обавези обавјештавања из члана 62. став 1. овог закона,

аб) за вријеме уговарања, а најкасније прије испоруке, не достави потрошачу обавјештење у писаној форми или другом трајном носачу записа са свим подацима из члана 62. овог закона (члан 63. став 1),

ав) не испоручи производ или не пружи услугу у року од 15 дана од дана када му је потрошач послао наруџбу (члан 66. став 1),

аг) уговор о туристичком пакет-аранжману не закључи у писаној форми или на трајном носачу записа и ако уговор не садржи све законом прописане податке (члан 85),

ад) програм путовања не уручи кориснику туристичке услуге прије закључења уговора (члан 86. став 5),

ађ) поступи у супротности са обавезом информисања из члана 87. став 1. овог закона,

ае) уговор не садржи све одредбе из програма путовања који је лично уручен потрошачу (члан 87. став 3),

аж) не обавијести потрошача о свакој промјени података из члана 86. овог закона у примјереном року прије закључења уговора, у писаној форми или на трајном носачу записа који је лако доступан потрошачу (члан 88. став 2),

аз) у тренутку закључења уговора или непосредно након његовог закључења не изда потрошачу потврду о путовању (члан 89. став 1),

аи) не информише потрошача о повећању цијене и ако повећава уговорену цијену у периоду од 20 радних дана прије уговореног датума поласка на путовање (члан 90. ст. 3. и 5),

ај) прије уговореног дана почињања путовања утврди да је принуђен да измијени поједине битне одредбе уговора, као што су цијена, дестинација, превозно средство, карактеристике или категорија превоза, датум почињања путовања, врсту, локацију, категорију или ниво удобности смјештаја, а те измјене без одгађања не саопшти потрошачу, у писаној форми или на трајном носачу записа који је лако доступан потрошачу (члан 93. став 1),

ак) у случају раскида уговора прије поласка на путовање потрошачу не рефундира капару коју је уплатио, и то у року од 30 дана од дана пријема писаног обавјештења потрошача (члан 93. став 5),

ал) након почињања путовања утврди да потрошачу нису пружене, односно да неће бити у могућности да потрошачу пружи услуге у складу са уговором, а потрошачу не понуди друге одговарајуће услуге до окончања путовања без додатних трошкова за потрошача, као и не исплати евентуалну разлику у цијени између уговорених и пружених услуга, односно ако потрошачу не надокнади трошкове који су посљедица измјене након поласка на путовање, као и не обезбиједи бесплатан повратак одговарајућим превозним средством у мјесто поласка или друго мјесто о којем се договори са потрошачем (члан 94. ст. 1. и 2),

аљ) поступи супротно обавезама из члана 95. ст. 1. 2. и 8. овог закона,

ам) не предузме све неопходне мјере у случају раскида уговора, а посебно у вези са повратком потрошача ако је повратна карта била уговорена (члан 103),

ан) потрошача у примјереном року прије закључења уговора о временски подијељеном коришћењу непокретности тачно и потпуно не обавијести о подацима наведеним у стандардним информативним обрасцима за уговоре о временском коришћењу непокретности (члан 106. став 1),

ањ) након потписивања уговора о временском коришћењу непокретности у туризму потрошачу не преда најмање један примјерак потписаног уговора (члан 109. став 2),

ао) не поступи по обавези обавјештавања из члана 110. став 2. овог закона и

ап) потрошачу не пружи помоћ приликом препродаје временски подијељеног коришћења непокретности, односно дугорочног производа за одмор (члан 117. став 1).

(2) Новчаном казном од 800 КМ до 4.000 КМ казниће се за прекршај из става 1. овог члана одговорно лице у правном лицу.

(3) Новчаном казном од 1.000 КМ до 5.000 КМ казниће се за прекршај из става 1. овог члана трговац организован као предузетник.

Члан 145.

(1) Новчаном казном од 2.000 КМ до 10.000 КМ казниће се за прекршај трговац (оператер, издавалац ЕИП-а) као правно лице ако:

а) као оператер пружа услуге са додатном вриједношћу у Републици, а не формира јавни телефонски именик бројева са назнаком услуге и цијене те услуге са подацима о власнику броја, подацима о даваоцу садржаја услуга, матичног броја оператера и даваоца садржаја услуга, пуном адресом и телефонским бројем који не смије бити из нумерације бројева са додатном вриједношћу (члан 60. став 3),

б) као издавалац ЕИП-а, приликом закључења уговора, а прије испоруке ЕИП-а, у писаном или електронском облику, заинтересованом кориснику, односно потрошачу не саопшти податке из члана 77. став 1. овог закона,

в) након обављеног преноса новчане вриједности, издавалац ЕИП-а кориснику ЕИП-а у писаном или електронском облику не достави обавјештење из члана 78. став 1. овог закона,

г) не употреби ЕИП, у складу са условима који важе за издавање и употребу ЕИП-а и не предузме све мјере да би се ЕИП и његова употреба учинила безбједним, а посебно податке који омогућавају његову употребу (лични идентификациони број или другу шифру), (члан 79. став 1),

д) поступи супротно члану 81. став 3. овог закона и

ђ) као издавалац ЕИП-а не обезбиједи да корисник ЕИП-а у свако доба пријави губитак или крађу ЕИП-а (члан 83. став 1).

(2) Новчаном казном од 600 КМ до 3.000 КМ казниће се за прекршај из става 1. овог члана одговорно лице у правном лицу.

(3) Новчаном казном од 800 КМ до 3.500 КМ казниће се за прекршај из става 1. овог члана трговац организован као предузетник.

Члан 146.

(1) Новчаном казном од 1.000 КМ до 5.000 КМ казниће се за прекршај трговац (оператер, издавалац ЕИП-а) као правно лице, ако:

а) као издавалац ЕИП-а власнику или кориснику ЕИП-а не саопшти податке из члана 77. став 2. овог закона,

б) као издавалац ЕИП-а власнику и кориснику ЕИП-а не омогући провјеру најмање пет посљедњих преноса новчаних вриједности, као и преостали износ новчаних средстава на том рачуну (члан 78. став 2) и

в) као издавалац ЕИП-а након пријема обавјештења од корисника ЕИП-а о губитку или крађи ЕИП-а не предузме мјере ради спречавања даље употребе ЕИП-а (члан 83. став 2).

(2) Новчаном казном од 500 КМ до 2.500 КМ казниће се за прекршај из става 1. овог члана одговорно лице у правном лицу.

(3) Новчаном казном од 500 КМ до 2.500 КМ казниће се за прекршај из става 1. овог члана трговац организован као предузетник.

Члан 147.

(1) Новчаном казном од 1.000 КМ до 5.000 КМ казниће се за прекршај трговац као правно лице ако:

а) даје посебне услове продаје за поједине производе или појединим групама потрошача, а те услове јасно не истакне на продајном мјесту, у складу са прописом из области трговине (члан 13. став 4),

б) је проценат снижења цијена објављен у распону, а највећи проценат снижења се не односи најмање на једну петину вриједности свих производа на распродаји (члан 14. став 3),

в) производи који се нуде потрошачу нису изложени, доступни, мјерљиви и снабђени потребном документацијом, у складу са законом (члан 15. став 2),

г) не упозна купца са чињеницом у чему се састоји недостатак или грешка на производу (члан 16. став 2),

д) продајна цијена и цијена за јединицу мјере нису јасно, видљиво, читко и недвосмислено написане на про-

изводу, односно омоту, те на продајном мјесту производа и услуге, као и на производу у излогу, као и ако су на производу, осим продајне цијене, истакнуте друге цијене (члан 18. ст. 3. и 4),

ђ) у прилогу уз рачун не назначи да је ријеч о роби која је употребљавана, поправљана или са недостатком, односно чија су употребна својства и карактеристике на други начин ограничена и ако не омогући потрошачу провјеру исправности зарачаног износа у односу на квалитет и количину купљеног производа, односно пружене услуге (члан 18. ст. 10. и 11),

е) потрошача, на његов захтјев, не упозна са својствима понуђеног производа, односно ако на изабраном узорку производа не прикаже рад и својства производа и докаже његову исправност или потрошачу не да детаљна упутства и објашњења о производу који продаје (члан 22. ст. 1. и 2),

ж) превод исправа из члана 23. став 1. овог закона није идентичан оригиналном тексту (члан 23. став 3),

з) уколико поступи супротно члану 24. ст. 2, 3, 4. и 5. овог закона,

и) не одговори на рекламацију потрошача у року од осам дана од дана пријема рекламације, односно ако не води и чува Књигу рекламација, најмање годину дана по истеку пословне године за коју се води Књига рекламације (члан 25. ст. 4. и 5),

ј) не поступи у складу са обавезом поврата износа на основу камата из члана 26. став 6. и члана 27. став 6. овог закона,

к) оспорава недостатак, а потрошачу не одговори у писаној форми у року од осам дана од пријема захтјева (члан 28. став 2),

л) оштети или поквари производ који је примио на поправку, одржавање или дораду, а о властитом трошку не поправи оштећење, односно отклони квар у року од три дана од дана пријема рекламације (члан 31. став 2),

љ) након престанка производње не обезбиједи набавку резервних дијелова ради одржавања производа, односно ако нема сопствени сервис у Републици, а за технички сложене производе не обезбиједи списак правних и физичких лица (сервиса) које је овластио за пружање услуга (члан 36. ст. 3. и 4),

м) поступи супротно члану 40. став 3. овог закона,

н) поступа у складу са агресивном пословном праксом из члана 44. овог закона,

њ) потрошачу не достави детаљну спецификацију рачуна без накнаде (члан 46. став 5),

о) потрошачу не достави без наплате образац уговора који ће садржавати услове уговора (члан 48. став 1),

п) на захтјев потрошача онемогући уградњу одговарајућег мјерног уређаја, на основу пројекта о техничкој изводљивости и у складу са општим условима за испоруку и снабдијевање (члан 49. став 2),

р) поступи супротно члану 51. овог закона,

с) потрошачу након испоруке производа или пружене услуге не обрачуна и исплати камате по стопи пословне банке трговца за орочене штедне улоге на три мјесеца, ако је рок испоруке дужи од 30 дана (члан 54. став 1),

т) се потрошачу не легитимише идентификационом картицом (члан 55. став 2),

ћ) потрошачу не достави писано обавјештење о праву на једностранни раскид уговора, обавјештење не садржи име, односно фирму трговца, његову адресу, датум слања обавјештења, податке потребне ради идентификације уговора, уговорне стране, те предмет уговора и његову цијену, као и рок за раскид уговора, ако обавјештење није истакнуто и написано на исти начин као и остале одредбе уговора, уколико је обавјештење о праву на раскид саставни дио уговора (члан 57. ст. 1, 2. и 3),

у) обавјештење није сачињено у прописаној форми (члан 62),

ф) на прикладан начин не обавијести потрошача о времену и начину отпреме, и то непосредно након отпреме производа (члан 63. став 2),

х) не изврши обавезу испоруке наручене робе или услуге због тога што је нема или му није на располагању, а о томе не информише потрошача, нити му изврши поврат уплаћеног износа најкасније у року од 15 дана од дана кад је примио информацију о немогућности испоруке (члан 66. став 2),

ц) поступи супротно члану 68. овог закона,

ч) поступи супротно члану 72. став 1. овог закона,

ц) уговор о туристичком пакет-аранжману не садржи све одредбе из програма путовања који је лично уручен потрошачу и ако на јасан и на разумљив начин не обавијести потрошача о подацима из члана 87. став 1. овог закона, без наплате посебне накнаде, у писаној форми или другом трајном носачу записа који је лако доступан потрошачу, текстом који је исписан симболима и исте величине као у уговору (члан 87. ст 3. и 4),

ш) не обавијести потрошача о свакој промјени података из члана 85. овог закона у примјереном року прије закључења уговора средством комуникације на даљину којим је потрошач извршио резервацију (члан 88. став 3),

аа) потврда не садржи податке из члана 89. став 2. овог закона и не поступи у складу са чланом 89. ст. 3. и 4. овог закона,

аб) поступи супротно члану 90. став 1. и члану 100. ст. 2. и 3. овог закона,

ав) не поступи у складу са чланом 93. став 2. овог закона,

аг) у року од 14 дана од дана почињања путовања не обавијести потрошача о имену, адреси и телефонском броју породице домаћина и имену, адреси и телефонском броју одговорног лица коме ученик, односно студент може да се обрати за помоћ у мјесту боравка у иностранству (члан 95. став 3),

ад) обавјештење не достави потрошачу без накнаде, у писаној форми или на трајном носачу записа који је лако доступан потрошачу, на јасан и разумљив начин (члан 106. став 2),

ађ) не предочи измјене уговора прије његовог закључења, на папиру или другом трајном носачу података приступачном потрошачу, уз обавезу да се измјене назначе у уговору (члан 107. став 2),

ае) поступи супротно члану 108. и члану 109. ст. 4. и 5. овог закона и

аж) потрошачу не пошаље захтјев за плаћање сваке рате у писаној форми или на трајном носачу записа, најкасније 14 дана прије дана њеног доспијећа (члан 116. став 3).

(2) Новчаном казном од 500 КМ до 2.500 КМ казниће се за прекршај из става 1. овог члана одговорно лице у правном лицу.

(3) Новчаном казном од 500 КМ до 2.500 КМ казниће се за прекршај из става 1. овог члана трговац организован као предузетник.

Члан 148.

(1) За учињене прекршаје из чл. 143. и 144. овог закона које је поновно починио исти трговац у року од двије године од дана правоснажности рјешења о прекршају, осим новчане казне, изрећи ће се и заштитна мјера забране обављања дјелатности у трајању од 90 дана до шест мјесеци.

(2) За учињене прекршаје из чл. 145, 146. и 147. овог закона које је поновно починио исти трговац у року од двије године од дана правоснажности рјешења о прекршају, осим новчане казне, изрећи ће се и заштитна мјера забране обављања дјелатности у трајању до 90 дана.

XIX - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 149.

Трговци, односно даваоци јавних услуга обавезни су да ускладе своје пословање са одредбама овог закона у року од шест мјесеци од дана његовог ступања на снагу.

Члан 150.

Ступањем на снагу овог закона, удружења за заштиту потрошача која су уписана у евиденцију Министарства настављају да раде у складу са одредбама овог закона.

Члан 151.

Поступци заштите потрошача почети према прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона окончаће се по тим прописима.

Члан 152.

У погледу заштите права потрошача у коришћењу финансијских услуга које обухватају банкарске и кредитне услуге, услуге осигурања и пензијског осигурања, услуга у вези са добровољним пензијским фондовима, инвестиција и услуга плаћања примјењују се одредбе посебних прописа.

Члан 153.

Надлежни органи који одлучују о правима и обавезама потрошача економских услуга дужни су да формирају савјетодавна тијела из члана 52. овог закона у року од шест мјесеци од дана његовог ступања на снагу.

Члан 154.

Привредна комора Републике Српске и Занатско-предузетничка комора Републике Српске обавезне су да у својим интерним актима уграде одредбе о начину рада, поступку и трошковима пред Одбором, у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 155.

Министар ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети сљедеће подзаконске акте:

а) Правилник о облику и садржају Књиге рекламације (члан 25),

б) Правилник о садржају стандардних информативних образаца за уговоре о временском коришћењу непокретности у туризму (члан 106),

в) Правилник о садржају и изгледу обрасца о једностраном раскиду уговора о временском коришћењу непокретности у туризму (члан 110),

г) Правилник о садржају, начину и облику вођења евиденције удружења за заштиту потрошача (члан 124. став 3),

д) Правилник о критеријумима за расподјелу финансијских средстава за рад удружења за заштиту потрошача (члан 124. став 5) и

ђ) Правилник о критеријумима за овлашћивање удружења за заштиту потрошача за заступање потрошача у потрошачким споровима пред Одбором (члан 130).

Члан 156.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Српске".

Број: 01-2010/11
15. децембра 2011. године
Бања Лука

Предсједник
Народне скупштине,
Мр Игор Радојичић, с.р.

95

На основу Амандмана XL тачка 2. на Устав Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 28/94), доносим